

ศิลปศึกษาปีที่ ๖

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

- วิธีสอนที่ ๖
- จิตวิทยาการศึกษ
- การฝึกสอนแบบบูรณา

50
 ๖2๑2๙
 C.2

พิมพ์ที่ กรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ ๕๖๖ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐

ประกาศคุณูปการ

เอกสารประกอบการเรียนการสอนนี้ เป็นการปรับปรุงจากเล่มเก่าซึ่งได้จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ ปี 2519 การพิมพ์ครั้งนี้ได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.วิชัย ทิสสระ รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ใน การตรวจและแก้ไขต้นฉบับให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้เรียบเรียงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของคณะศึกษาศาสตร์ทุกคนที่ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์และเย็บเล่มจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ฐิติพ อ่อนโคกสูง

พฤศจิกายน 2520

154
7242 ก
C.2

คำนำ

ในการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัยนั้นถ้าผู้เรียนจะมานั่งรับฟังจากผู้สอนแต่เพียง
อย่างเดียว ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนจะแตกฉาน แฉะขยายกว้างขวางออกไปให้
สมกับการเรียนในระดับนี้ย่อมเป็นไปได้ ผู้เรียนต้องค้นหาความรู้เองจากภายนอกห้องเรียน
เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเอง แต่ก็มีอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งคือขาดหนังสืออ่านประกอบ
ผู้เขียนจึงรวบรวมข้อคิดและบทความต่าง ๆ แล้วเรียบเรียงขึ้นเพื่อเป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับ
ผู้ที่เรียนวิชาจิตวิทยาการศึกษา วิธีสอนทั่วไป ตลอดจนการฝึกสอนแบบจุดภาค หวังว่าจะเป็น
ประโยชน์ต่อผู้สนใจตามสมควร

เอกสารฉบับนี้ไม่มีทางที่จะสำเร็จได้ถ้าขาดความช่วยเหลือจากอาจารย์ประกอบ
ไชยเหมวงค์ คุณนงนุช แสงสุวิศรี คุณชดอ ชีสังวร คุณอนงค์ พาลิก และคุณนงนุช อัคร
ผู้เรียบเรียงขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้

ชูชีพ อ่อนโคกสูง

28 กันยายน 2519

23 ต.ก. 2521

สารบัญ

	หน้า
1. จะวิเคราะห์ภาระกิจในการเรียนการสอนอย่างไร	1
2. จะวางแผนการสอนอย่างไร	3
3. ทำอย่างไรให้นักเรียนจึงจะสนใจเรียน	6
4. จะช่วยให้นักเข้าใจบทเรียนได้อย่างไร	10
5. จะถามคำถามอย่างไร	14
6. จะช่วยให้นักเรียนจำได้อย่างไร	21
7. จะปรับปรุงการควบคุมชั้นเรียนให้ดีขึ้นได้อย่างไร	23
8. จะคัดแปลงพฤติกรรมได้อย่างไร	28
9. ความสำเร็จของการเรียน : ผลจากความแตกต่างระหว่างเพศ และชั้นทางสังคม	3๓

บรรณานุกรม

"จะวิเคราะห์ภารกิจในการเรียนการสอนอย่างไร"

(เรียบเรียงจากสไลด์ประกอบเสียง "Educational Technology" ของ UNESCO)

การวิเคราะห์ภารกิจ (Task Analysis)

ในการเรียนการสอนนั้นพึง

พิจารณาค่าเนในการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ต้องพิจารณาวานักเรียน เรียนบทเรียนที่สอนไปแล้ว จะสามารถทำ พฤติกรรมอะไรได้บ้าง พฤติกรรมดังกล่าวเรียกว่าพฤติกรรมขั้นสุดท้าย และนอกจากนี้ยังต้องวัดดูว่าก่อนที่จะเริ่มเรียน เด็กสามารถทำ พฤติกรรมอะไรได้ก่อนแล้ว พฤติกรรมนั้น ๆ เรียกว่าพฤติกรรมเบื้องต้น และยังคงพิจารณาต่อไปอีกว่า การที่จะให้นักเรียน เรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายของเรา คือสามารถทำ พฤติกรรม ขั้นสุดท้ายได้นั้นจะต้องผ่านการทำ พฤติกรรมอะไรมาก่อนเป็นขั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อครูจะได้ เตรียมการให้เด็กได้ทำ พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อเขาจะสามารถทำ พฤติกรรม ขั้นสุดท้ายได้ในที่สุด
- ขั้นที่ 2 การจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูพิจารณาว่าจะจัดประสบการณ์อะไร ให้นักเรียนเพื่อที่เขาสามารถทำ พฤติกรรมขั้นสุดท้ายได้ในที่สุด ซึ่งครูจะต้องเลือก ประสบการณ์ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1
- ขั้นที่ 3 การเลือกวัสดุ อุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูจะต้องพิจารณาว่าจะเลือกใช้ วัสดุ อุปกรณ์อะไรบางมาใช้ในการเรียนการสอน เช่นจะใช้หนังสืออะไร อุปกรณ์อะไร ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการ เรียนรู้ตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้
- ขั้นที่ 4 การเลือกเครื่องมือในการสื่อความหมาย เป็นขั้นที่ครูตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เครื่องมือ หรือใช้วิธีใดในการสื่อความหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
- ขั้นที่ 5 การวางแผนหรือออกแบบอุปกรณ์การสอน ครูต้องคิดหารูปแบบอุปกรณ์ เพื่อนำ ไปสร้าง สำหรับใช้สอนต่อไป
- ขั้นที่ 6 การนำอุปกรณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ในห้องทดลอง หรือใช้ทดลองกับกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อ
พิจารณาถึงข้อดี และข้อเสีย ตลอดจนความเหมาะสมต่าง ๆ เพื่อจะนำไปเป็นข้อมูลใน
การแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ขั้นที่ 7

การนำอุปกรณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขจากขั้นที่ 6 ไปทดลองใช้ในสถานการณ์ หรือในห้องเรียนจริง ๆ เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วมาปรับปรุงแก้ไขอีกทีหนึ่ง

ขั้นที่ 8

การนำไปปฏิบัติในการสอน หลังจากทดลองจนใช้ได้แล้วก็เป็นขั้นที่จะนำออกเผยแพร่ เพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

อย่างไรก็ตามในการดำเนินการเรียนการสอน ครู ควรจะจัดให้สอดคล้องกับเงื่อนไขอย่างน้อย

4 ประการ

1. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วยความกระตือรือร้น ให้นักเรียนลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตัวของนักเรียนเอง
2. ให้นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสม เช่น ข้อบกพร่องผิดพลาดต่าง ๆ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ทำไป
3. ให้นักเรียนได้รู้สึกวาคนของคนประสบความสำเร็จในการเรียน อันจะเป็นแรงจูงใจให้เขาเรียนต่อไป
4. ให้เขาเรียนเป็นลำดับตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเขาสามารถเรียนสิ่งที่ต้องการได้ เช่น เริ่มจากง่ายไปหายาก จากไม่สลับซับซ้อนไปสู่สิ่งที่สลับซับซ้อนเป็นต้น

"จะวางแผนการสอนอย่างไร"

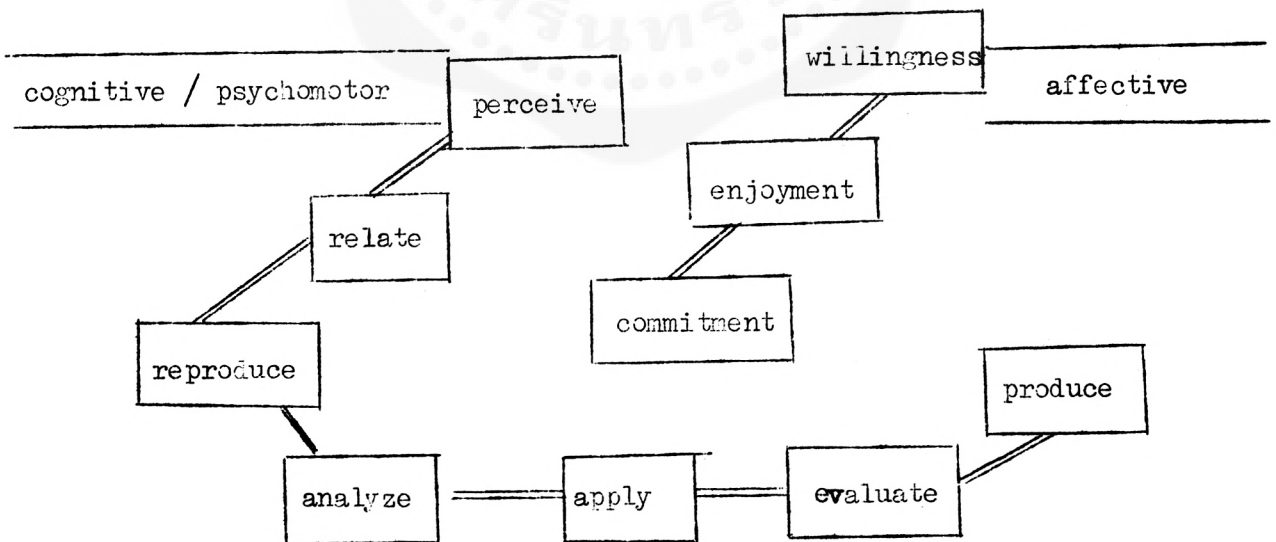
เรียบเรียงจาก "How to Plan instruction" ในหนังสือ Educational Psychology
ของ C.M. Charles หน้า 33-76

ในการสอนนั้นผู้สอนต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เราต้องการให้นักเรียนทำอะไรได้บ้าง ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ
2. ครูมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้นักเรียนเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายเหล่านั้น
3. บรรยากาศการเรียนการสอนจะเป็นอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างได้ผลเต็มที่

จุดมุ่งหมายโดยทั่วไป หมายความว่า จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนโดยทั่วไปมีดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ
2. ด้านทักษะทางร่างกาย
3. ด้านทัศนคติ

Perceive	: ให้นักเรียนรับรู้หรือใส่ใจสิ่งที่ครูสอน
Relate	: บอกเหตุ ผล ความแตกต่างหรือคล้ายคลึงของสิ่งต่าง ๆ ที่สอน
Willingness	: ตกลงใจหรือตัดสินใจด้วยความเต็มใจ
Reproduce	: การทำ เช่น เล่าเรื่องและรวบรวมสิ่งที่เคยประสบมาแล้ว การร่างหรือวาดตามความจำ
Enjoyment	: ความรู้สึกอยากรวมและมีความสุขในการกระทำกิจกรรม
Analyze	: แยกแยะรายละเอียดเพื่อหาข้อเท็จจริง
Apply	: นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
Commitment	: รับผิดชอบอะไรต่ออะไรไม่ควรวาง
Evaluate	: ตีค่าใดความดีหรือมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด
Produce	: สร้างสิ่งใหม่ขึ้นมา

หน้าที่ของครูมีอะไรบ้าง

- ก. วางแผน : เตรียมการที่จะสอนแต่ละหัวข้อและบทเรียนแก่เด็กแต่ละคน
1. วินิจฉัย : ศึกษาความต้องการและความบกพร่องของนักเรียน
 2. ตั้งจุดมุ่งหมาย : ตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมว่านักเรียนจะต้องทำอะไรได้บ้างหลังจากเรียนแล้ว
 3. เลือกวิธีสอน : เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย
 4. จัดลำดับกิจกรรมในการเรียนการสอน : จัดลำดับกิจกรรมในการเรียนการสอนให้เป็นระเบียบระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี
 5. เลือกวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการสอน : พิจารณาวouldจะใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างเพื่อประกอบการเรียนการสอน
- ข. จัดการเรียนการสอนให้เข้าเป้า : โดยคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้
1. สร้างแรงจูงใจ : เราให้นักเรียนสนใจหรือเอาใจใส่ต่อการเรียน โดยพิจารณาถึงความต้องการ ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก
 2. อารมณ์บท : นำเด็กเข้าสู่บทเรียนที่จะสอนด้วยความอยากรู้อยากเห็น
 3. แนะนำ จัดการ : แนะนำให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมประจำในห้องเรียน

4. กระตุ้นหรือชักชวนให้นักเรียนตอบสนอง : กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการถาม-ตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. ให้การเสริมแรง : ให้รางวัลหรือคำชมเชยแก่นักเรียน
6. ให้มีวินัย : ส่งเสริมฝึกหัดให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเองได้ อาจทำได้โดยป้องกันไม่ให้นักเรียนประพฤติกิน และแก้ไขความประพฤติที่ไม่ดีของนักเรียนที่เกิดขึ้น
7. สรุปบทเรียน จนเป็นที่พอใจของนักเรียน

ค. ประมาณค่า : ตัดสินใจว่าการเรียนการสอนสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น มีความมั่นคง มีประโยชน์หรือไม่ว่างไร และวางแผนที่จะปรับปรุงแก้ไข ที่อาจทำได้ 3 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาว่านักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้หรือยัง
2. พิจารณาว่ากิจกรรมการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด
3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และ 2 มาประเมินว่าการเรียนการสอนได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

ง. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าเรียน : เต็มไปด้วยความอบอุ่นและเป็นชั่วโมงแห่งความสุข โดยให้มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกอย่างเต็มที่
2. มีความอบอุ่นเป็นกันเอง
3. ไม่มีการบังคับขู่เข็ญ
4. ไม่มีการลงโทษ
5. ให้มีวินัยในตนเอง

ถ้าครูปฏิบัติได้ตามนี้ การเรียนการสอนก็น่าจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่าง

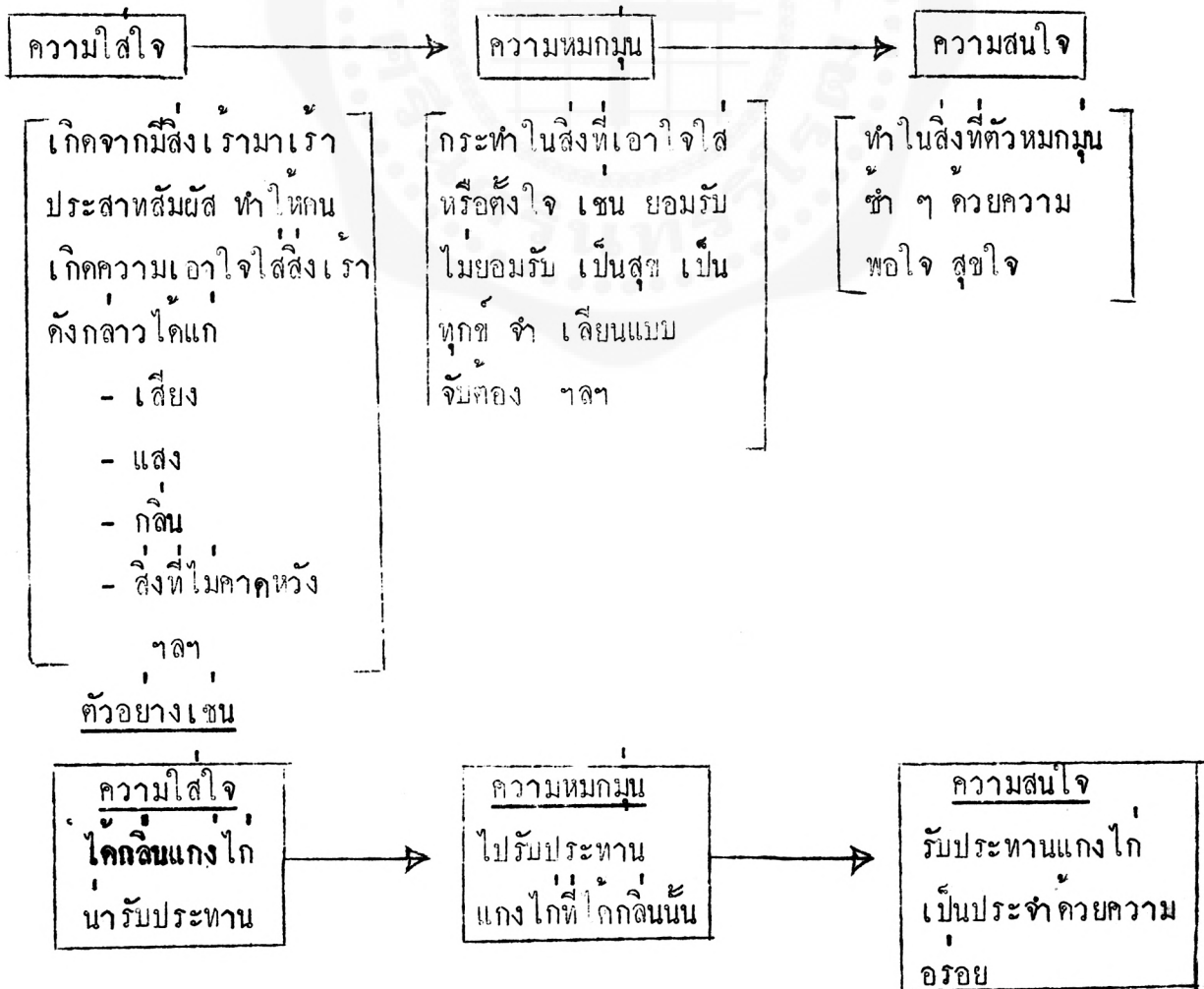
แน่นอน

"ทำอย่างไรนักเรียนจึงจะสนใจเรียน"

เรียบเรียงจาก "How to interest learners" ในหนังสือ Educational Psychology ของ C.M. Charles หน้า 3-32

การที่จะทำให้เด็กสนใจเรียนหรือตั้งใจเรียนนั้นจะต้องพิจารณาดังสิ่งต่าง ๆ เช่น ความต้องการ ความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก แล้วพยายามหาวิธีการกระตุ้นให้เด็กสนใจเรียนให้ได้มากที่สุด

ความสนใจ เป็นความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่เคยกระทำมาแล้วซ้ำ ๆ อีก เพราะทำแล้วมีความสุขความพอใจ ถ้าพูดว่า นักเรียนสนใจหนังสือ สนใจสะสมแสตมป์ หรืออาสาสมัคร ก็หมายความว่านักเรียนมีความสุข ความพอใจที่ได้ทำกิจกรรมนั้น ๆ จึงอยากทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซ้ำอีก ความสนใจของบุคคลพัฒนามาจากความหมกมุ่นและความใส่ใจ แสดงได้ดังนี้

ความสนใจโดยทั่วไปของเด็กแบ่งได้ดังนี้

1. สนใจการเคลื่อนไหว เช่น การเล่นเกมส วิ่ง กระโดด เต้นรำ แสดงออก
ก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ฯลฯ
2. สนใจสิ่งที่กระตุ้นหรือเร้าสมอง เช่น ชอบเล่นทายปัญหา ชอบเรื่องที่ลึกลับซับซ้อน
3. สนใจการฉายรังสี เช่น ชอบการแข่งขัน ดำรวจ ชอบหนังสือนิทาน ภาพยนตร์
ละครที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการเลี้ยงชีพฉายรังสี
4. สนใจที่จะปรากฏตัวต่อผู้อื่น เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจ เช่น รักหมู่คณะ
ให้ความสนิทสนม รวมมือกับคนอื่น
5. สนใจความสำเร็จ ต้องการปรับปรุงตนเอง ต้องการมีทักษะ ต้องการความยกย่อง
ชมเชยจากคนอื่น สนใจที่จะประเมินว่าตนเองมีความพยายามมากน้อยอย่างไร

ความสนใจต่าง ๆ ขอมจะต้องสอดคล้องกับความต้องการเป็นสำคัญตามตารางเปรียบเทียบ
เทียบความต้องการและความสนใจของเด็กในวัยต่าง ๆ ดังนี้

อายุ	ความต้องการ (สิ่งที่เด็กเรียนรู้ทำได้)	ความสนใจ (สิ่งที่เด็กเรียนรู้ทำบ่อย ๆ ด้วยความสนใจ)
5-8 ปี	<ul style="list-style-type: none"> ต้องการการป้องกันหรือปกป้องภัย ต้องการออกกำลังกายหรือเคลื่อนไหว ต้องการประสบการณ์จากการสัมผัส โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งหมด ต้องการการกระตุ้นสนับสนุน ท้าทาย ต้องการการชมเชย ต้องการความอบอุ่น ต้องการเรียนรู้สิ่งที่ถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> สนใจสิ่งที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ เช่น นิทาน การแสดง รูปภาพ เพลง โคลงกลอน สัตว์ จังหวะ เกมส ตุ๊กตา เรื่องตลก สะสมสิ่งของ หนังสือฉายรังสี คนต่างชาติ ต่างภาษา

อายุ	ความต้องการ (สิ่งที่นักเรียนทำได้)	ความสนใจ (สิ่งที่นักเรียนทำบ่อย ๆ ด้วยความสนใจ)
9-10	คำชมเชย กิจกรรมทางร่างกาย เป็นสมาชิกของกลุ่ม การนิยมยกย่อง	ปริศนาหรือปัญหาต่าง ๆ เรื่องตลก การแบ่งปัน การแข่งขัน การท่องเที่ยว การอ่าน แผนที่ ตัวหนังสือ สัตว์ ศิลปะและเขียนแบบ เด็กชายสนใจการถอดปล้ำ กีฬา เด็กหญิงสนใจ ละครเคาะเชือก วายน้ำ ทำครัว
11-14 (วัยรุ่น รุ่น)	ความรักใคร่ อมุน ทอกรอิสระ ต้องการให้เพื่อนรุ่นเดียวกันยอมรับ	ปริศนาหรือปัญหาต่าง ๆ เรื่องซับซ้อน รวมกลุ่ม เป็นแก๊ง หรือหมู่พวก กีฬา การแข่งขันกลางแจ้ง งานอดิเรก การสร้างสรรค์ การเลี้ยงสัตว์ ภาพยนตร์ ทีวี การตูน การอ่าน ละคอน
15 ปี (วัยรุ่น)	การยอมรับจากเพื่อนร่วมรุ่น ความเมตตาปราณี ความสงบเสงี่ยม การแนะนำจากผู้ใหญ่ ปกป้อง ตนเอง	ดนตรี เต้นรำ รดยนต์ เพศตรงข้าม กีฬา ท่องเที่ยว ทีวี ภาพยนตร์ วารสาร ทุบซิม นินทา บทบาทของตนเอง มีความลับ

ความอยากรู้อยากเห็น เป็นแนวโน้มการสังเกตหาข้อมูลจากสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนอง
ข้อใจหรือข้อสงสัยของตน ครูอาจใช้ความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนเป็นประโยชน์ในการให้
นักเรียนหมกมุ่นอยู่ในบทเรียน โดยเสนอสิ่งที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ และความขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อให้
นักเรียนเกิดปัญหาขึ้น เขาก็จะใส่ใจหรือหมกมุ่นอยู่กับบทเรียนนั้น

นอกจากนี้ยังสามารถเร้าให้นักเรียนสนใจในการเรียนได้โดยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

1. ใ้มีกิจกรรมในการเรียนการสอนมาก ๆ ซึ่งหมายถึงให้มีการเคลื่อนไหว การใช้
ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ทาง ใ้มีการประเมินค่า ความคิดและแสดงความคิดใหม่ ๆ โดยอย่าให้
กิจกรรมนั้น เป็นแบบนักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำ คือนักเรียนนั่งเฉย ๆ นักเรียนได้ช่วยวิเคราะห์
เพียงอย่างสองอย่าง เช่น ดู หรือฟังเท่านั้น หรือให้นักเรียนคิดตลอดเวลา

พึงระลึกไว้เสมอว่านักเรียนต้องเป็นผู้กระทำ
ไม่ใช่เป็นผู้ถูกกระทำ

2. ใช้วัสดุอุปกรณ์ช่วย เช่น วัตถุ รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ รูปเขียน ฯลฯ ซึ่งเด็กสามารถรับได้ทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ
 3. การแข่งขันอย่างมีมิตรภาพ ไม่เอาจริงเอาจังจนเกินไป มิฉะนั้นอาจจะทำให้เกิดความวิตกกังวล ความกลัว ความกดดันต่าง ๆ ตลอดจนความขงคับใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยให้แข่งกับตนเองหรือแข่งเป็นกลุ่ม
 4. การร่วมมือซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนช่วยเหลือและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกชั้นเรียน
 5. มีแบบให้ลอกเลียน ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและการปฏิบัติต่าง ๆ
 6. มีการให้รางวัล เช่น ให้ได้รับสิทธิพิเศษ ให้สิ่งที่เป็นวัตถุ ให้ได้รับความสนุก ให้มีโอกาสประสบความสำเร็จ ให้มีโอกาสเป็นที่หนึ่ง ให้ได้รับความเอาใจใส่ ให้ได้รับการยอมรับ ให้คำชมเชย ฯลฯ
 7. มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านกิจกรรม เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
 8. มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อใช้ในการประเมินผลตนเอง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน
 9. กระตุ้นให้นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนให้ได้
- ขอท่านลองปฏิบัติดูแล้วนักเรียนจะตั้งใจเรียนขึ้น

"จะช่วยให้เด็กเข้าใจบทเรียนได้อย่างไร"

เรียบเรียงจากเรื่อง "How to help students understand" ในหนังสือ Educational Psychology ของ C.M. Charles หน้า 237-260

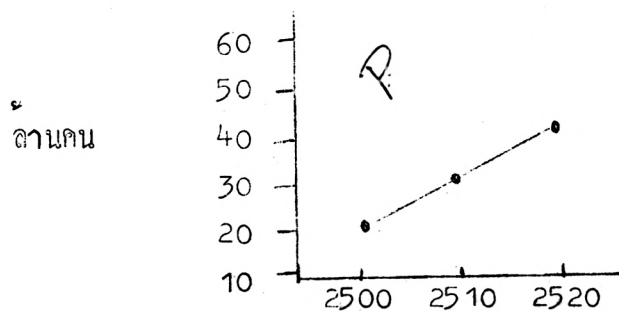
ก่อนจะตอบคำถามดังกล่าวต้องพิจารณาดูเสียก่อนว่า มีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ใด ๆ บางที่แสดงถึงความเข้าใจของบุคคล พฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ต่อไปนี้จะแสดงถึงความเข้าใจที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ

1. สามารถแปลความได้ เช่น

- 1.1 แปลจากภาษาหนึ่ง ไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง ได้อย่างถูกต้อง
- 1.2 แปลความจากสัญลักษณ์ที่เป็นคำพูดหรือภาษาใดถูกต้อง หรือแปลจากคำพูดหรือภาษาที่เป็นสัญลักษณ์ใดถูกต้อง
- 1.3 อธิบายสิ่งที่เรียนมาแล้วด้วยคำพูดของตนเอง จนผู้อื่นเข้าใจได้
- 1.4 วาดภาพ เขียน แผนภูมิ หรือกราฟ แทนหรือแสดงสิ่งที่เรียนมาแล้วได้อย่างถูกต้อง
- 1.5 สร้างรูปจำลองหรือโครงหุ่นของสิ่งที่เรียนไปแล้วได้อย่างถูกต้อง
- 1.6 สรุปรหัสหรือแสดงกระบวนการเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนแล้วได้
- 1.7 แสดงออก (แสดงละคร) เกี่ยวกับเรื่องหรือบทบาทที่ได้รับมอบหมายได้

2. สามารถตีความและขยายความได้ การตีความหมายถึงความรู้สึกว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนรับรู้มามีความหมายต่อตนเองอย่างไร ส่วนการขยายความหมายถึงความพยายามในการใช้วิธีการที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจในเรื่องที่เราต้องการให้เขาเข้าใจ

3. สามารถคาดการณ์ โดยอาศัยหลักฐานหรือข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้ เช่น ถ้าเด็กดูกราฟข้างล่างนี้เข้าใจ เด็กจะสามารถคาดได้ว่าอีก 10 ปีข้างหน้า พลเมืองไทยจะมีกี่คน

4. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ ถ้าเขานำหลักเกณฑ์ที่เรียนไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ แสดงว่ามีความเข้าใจในกฎเกณฑ์ที่เรียนมาแล้ว เช่น เราสอนเด็ก $2 + 4 = 6$ แล้วดูว่าเด็กเข้าใจหรือไม่ โดยให้เด็กทำโจทย์ $4 + 2 = ?$ เด็กตอบว่า 6 ก็ยังไม่แน่ว่าเด็กเข้าใจ ลองถามว่า $8 + 1 = ?$ ถ้าตอบได้จึงจะแสดงว่าเด็กเข้าใจ

วิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น หรืออีกนัยหนึ่งมีความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่สอนได้นั้นกระทำได้อย่างไร

1. ให้รายงานสิ่งที่อ่านหรือฟังออกมา โดยค้นหาให้พบว่าเป็นเหตุการณ์หรือเรื่องที่น่านั้น ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน และทำไม (คือพยายามตอบคำถามว่า ใคร, อะไร, เมื่อไร, ที่ไหน, เพราะอะไร) ลองอ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วลองตอบคำถามดังกล่าว

Amazon Naturalist

One of the first great explorers of the regions along the Amazon was a young Englishman named Henry Bates.

Bates was no ordinary adventurer, looking for gold and riches. He was quite the opposite. Early in life he developed a keen interest in the natural sciences and built large collections of butterflies and beetles. When he was only 18, he wrote an article about them, and it was published in one of the leading zoological journals of the day. This interest in nature greatly influenced Bates' entire life.

Bates and a friend named Wallace heard tales of unknown creatures that inhabited the vast, unexplored river jungles of South America, and they resolved to carry out an expedition to that continent. May 28, 1848, found then at the mouth of the Amazon River, a strange and beautiful place of perpetual summer and brown-skinned people. Bates, then only 23 years of age, could hardly have imagined that he would spend the next eleven years on the river.

etc.

จดหาคำหรือข้อความมาเติมในช่องว่างต่อไปนี้

<u>Who</u>	<u>What</u>	<u>Where</u>	<u>When</u>	<u>Why</u>
Bates	(1).....	(2).....	in his teens	interest
(3).....	(4).....	scientific journal	(5).....	interest
(6).....	(7).....	Amazon	(8).....	(9).....
(10).....	accompanied Bates	(11).....	(12).....	(13).....

โปรดพลิกไปดูคำตอบตอนสุดท้าย

2. ฝึกให้ความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ นั่นคือพยายามอธิบายว่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เห็นนั้นแทนอะไร เราอาจแบ่งสัญลักษณ์ออกเป็น 5 ประเภทคือ

- คำ เช่น คน ฮิปปี ลาว ฯลฯ
- การกระทำ เช่น กวักมือ สันหน้า ฯลฯ
- เกี่ยวกับภาพหรือรูป เช่น แผนที่ ลูกโลกจำลอง ฯลฯ
- เสียง เช่น คำสั่ง เสียงนกหวีด ฯลฯ
- เครื่องหมายแสดงการกระทำ เช่น ฯลฯ

3. ฝึกให้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนมาหรือใคร่รู้มาของคนอื่นฟังด้วยคำพูดของตนเอง โดยพยายามใหญ่ฟังหรือผู้อื่นจับใจให้ได้ว่า เรื่องที่พูดคืออะไร เป็นอย่างไร และมีอะไรเป็นเหตุผลกันทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

4. ให้สังเกตและเลียนแบบ โดยครูทำตัวอย่างให้เด็กดูจนเข้าใจ และให้เลียนแบบที่ครูแสดงให้ดูได้อย่างถูกต้อง หรือให้ดูเทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ เพื่อให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

5. ให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจโดย

- ให้มีการรวมเล่นเกมส์ มีการแข่งขัน และร่วมมือกัน
- ให้กระทำกิจกรรมตามความคิดเห็นของตนหรือกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสิ่งที่เรียน
- ให้สร้างหรือผลิตสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยความเข้าใจจากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐาน

"จะถามคำถามอย่างไร"

เรียบเรียงจาก "How to compose and ask good questions" ในหนังสือ Educational Psychology ของ C.M. Charles หน้า 213-236

คำถามคือคำพูดหรือประโยคที่มีแนวโน้มที่จะกระตุ้นหรือตั้ง การตอบสนองของนักเรียนออกมา จุดมุ่งหมายที่ครูถามคำถามนักเรียนมีหลายประการด้วยกัน เช่น ต้องการทราบว่านักเรียนเข้าใจหรือรู้เรื่องที่ครูสอนแล้วหรือไม่ นักเรียนอ่านหรือทำการบ้านที่กำหนดให้หรือไม่ หรืออาจจะถามเพื่อเร้าความสนใจหรือทำความเข้าใจในจุดใดจุดหนึ่งโดยตรงก็ได้ Dwight W. Allen และคณะ จำแนกประเภทของคำถามไว้ดังนี้

1. คำถามที่ไข่ม้อย ๆ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบจากการจำหรือการอธิบายโดยการไข่ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 การถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ซึ่งมักจะประกอบด้วยคำว่า "ใคร" "อะไร" "เมื่อไร" และ "ที่ไหน" เป็นการถามให้นักเรียนระลึกถึงข้อมูลหรือสิ่งที่เคยเรียนมาก่อน เช่น ถามนักเรียนว่า "เมืองหลวงของประเทศไทยชื่ออะไร"

1.2 การถามให้อธิบาย เป็นคำถามที่ยากกว่าการถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง แต่การตอบก็ยังคงอาศัยความจำเป็นสำคัญ และยังคงอาศัยความสามารถในทางเหตุผล หรือความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่จำได้ ประกอบกันด้วยจึงจะตอบคำถามได้ เช่น ถามนักเรียนว่า "กรุงเทพฯ สำคัญกว่า จังหวัดร้อยเอ็ดอย่างไร" "พระเจ้าตากสินมหาราชที่เมืองจันทบุรีสำเร็จได้อย่างไร"

2. คำถามที่ต้องการให้คนพบโดยใช้คำถามและคำตอบก่อน ๆ เป็นแนวทาง เป็นการถามที่เริ่มด้วยครูให้นักเรียนตอบคำถาม แล้วครูใช้คำตอบของนักเรียนเป็นแนวในการถามเพื่อให้นักเรียนตอบหรือเข้าใจในสิ่งที่ครูต้องการ เช่น

ครู : รากที่สองที่เป็นบวกของ 94 คืออะไร

นักเรียน : ไม่ทราบครับ

ครู : รากที่สองที่เป็นบวกของ 100 คืออะไร

นักเรียน : 10 ครับ

ครู : ดีแล้ว รากที่สองที่เป็นบวกของ 81 เท่ากับเท่าไร

นักเรียน : 9 ครับ

ครู : เราจะทราบได้อย่างไรว่ารากที่สองที่เป็นบวกของ 94 เท่ากับเท่าไร

นักเรียน : ผมหาระหว่าง 9 กับ 10 ครับ

คำถามประเภทนี้มีลักษณะสำคัญคือ หลังจากนักเรียนตอบจบแล้วครูเริ่มถามคำถามทันที เพื่อให้ให้นักเรียนคิดสอดคล้องสัมพันธ์กับคำตอบเดิมของเขาเอง

3. คำถามชั้นสอง คือคำถามที่ให้นักเรียนคิดเป็นแบบนามธรรม โดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือคำอธิบาย แล้วนำไปสรุปหาความสัมพันธ์ ความหมาย เปรียบเทียบ อ้างอิง และเหตุผล เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง ปกติคำถามประเภทนี้จะมีคำ "ทำไม" ประกอบอยู่ด้วยเสมอ ลักษณะของคำถามประเภทนี้ คือ

3.1 ถามเพื่อให้ประเมินผล เป็นคำถามที่ต้องการให้ตัดสินใจ หรือเลือกโดยใช่คุณค่า เป็นเกณฑ์ เช่นถามว่า "หนังสือสังข์ทองกับหนังสือพระอภัยมณีเล่มไหนให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมเนียมประเพณีของชาววังสมัยกรุงเก่า ได้ดีที่สุด เพราะเหตุใด"

3.2 ถามเพื่อให้อ้างถึง เป็นการถามให้อุปมาน คือถามให้สรุปหรือค้นพบกฎเกณฑ์จากการรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงหลาย ๆ อย่าง และให้อนุมาน คือถามให้นำกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีไปอธิบายเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น ถามว่า

"ถ้าอุณหภูมิของก๊าซเทาเค็ม เมื่อนำก๊าซนี้ไปไว้สูง 4,000 ฟุตเห็นอระคัมน้ำทะเลความกดดันของก๊าซจะเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด" (อนุมาน)

"บรรดาผู้นำในโลกมีอยู่ทั่วไป จึงบอกคุณสมบัตินี้ที่สำคัญที่ผู้นำทุกคนมี ทำไมจึงคิดว่าเป็นเช่นนั้น" (อุปมาน)

3.3 ถามให้เปรียบเทียบ เป็นการถามให้นักเรียนบอกความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ความสัมพันธ์ และความขัดแย้งกันของความคิดหรือสิ่งของต่าง ๆ เช่น "ลัทธิคอมมิวนิสต์กับสังคมนิยมแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร"

3.4 ถามให้แก้ปัญหา เป็นการถามให้นักเรียนใช้ความรู้เดิมที่เคยเรียนมาแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่เขาประสบ

3.5 ถามให้หาเหตุและผล เป็นคำถามที่ให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ บุคคล วัตถุ ความคิด ว่าอะไรเป็นเหตุผลกัน

4. คำถามอเนกนัย เป็นการถามความคิดริเริ่ม เป็นคำถามแบบเปิด นักเรียนมีอิสระเต็มที่ในการคิดและการตอบ เช่น ถามว่า "คนจะฉ้อโลกหรือไม่เพราะเหตุใด" "ทำอย่างไรประชากรของโลกจึงจะอยู่เย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้า"

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เสนอว่า การตั้งคำถามมี 4 ระดับ เรียกว่า O-E-P-C ดังนี้

1. คำถามชั้นการสังเกต เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการรับรู้และตอบปัญหาหรือเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาในขั้นต่อไป เช่น เมื่อเห็นว่าใส่กระป๋องใบหนึ่งจนเต็มแล้วเปิดจุดที่ปิดรูบนกระป๋องในระดับต่าง ๆ ทำให้น้ำพุ่งออกมา ครูถามว่า "น้ำจากรูที่เท่าไรไหลแรงหรือไหลที่สุด"
2. คำถามชั้นการอธิบาย หมายถึงคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้เหตุผลประกอบกับข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการสังเกตในสถานการณ์ปัจจุบัน และจากความรู้เดิม เช่น จากตัวอย่างการทดลองในข้อ 1. ครูอาจถามนักเรียนว่า "ทำไมน้ำในรูกลางสุดจึงไหลออกไปไกลที่สุด"
3. คำถามชั้นการตั้งสมมติฐานหรือชั้นการทำนาย เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบคาดการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างหรือคาดการณ์เพื่อขยายข้อสรุปในชั้นอธิบายให้กว้างขวางออกไป จากตัวอย่างการทดลองในข้อ 1. ครูอาจถามนักเรียนในขั้นนี้ได้ว่า "ถ้าเจาะรูที่บนกระป๋องน้ำที่ไหลออกจากรูที่เจาะใหม่จะไหลค่อยหรือเร็วกว่าน้ำที่ไหลออกจากรูเดิม"
4. คำถามชั้นควบคุมและสร้างสรรค์ เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนนำกฎเกณฑ์และความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ไปประยุกต์ให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสิ่งอื่น ๆ เป็นการคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ออกมา จากตัวอย่างการทดลองในข้อ 1. ครูอาจถามเด็กว่า "ถ้าเราค้ำน้ำ ลึกจะรูสึกอย่างไร เพราะเหตุใด"

วิธีสร้างคำถามที่ดี

C.M. Charles เสนอแนะการสร้างคำถามที่ดีไว้ดังนี้

1. คำถามที่สร้างขึ้นต้องมีคุณค่าและเราไม่หยาบคาย
2. คำถามควรเป็นประเภทปลายเปิด เพราะจะทำให้ให้นักเรียนทุกคนกระทู้หรือวันที่

จะตอบ

3. คำถามควรเน้นให้นักเรียนบรรยายซึ่งอาจจะใช้คำว่า "อย่างไร" ประกอบ เช่น "วิธีหารากที่ 2 ของ 1,000 ทำอย่างไร"
4. คำถามควรมุ่งถามเหตุผล ซึ่งมักจะประกอบด้วยคำว่า "ทำไม" หรือ "เพราะเหตุใด" เช่น ถามว่า "ทำไมจึงเกิดรุ้งกินน้ำ"
5. คำถามควรมุ่งให้นักเรียนประเมินค่า เช่น ถามว่า "เล่นเทนนิสหรือวอลเลย์บอล อย่างไม่เป็นการออกกำลังดีกว่ากัน เพราะเหตุใด"

6. คำถามที่คิดต้องสามารถให้นักเรียนพัฒนาการทางสมองได้คิดขั้นคือ ต้องประกอบด้วย
 - 6.1 การรับรู้ เป็นการถามเพื่อให้นักเรียนจดจ่อหรือใส่ใจในเรื่องที่กำลังเรียน
 - 6.2 การสัมพันธ์ เป็นการถามเพื่อให้นักเรียนนำข้อมูลต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อความเข้าใจและกระจ่างแจ้งในเรื่องที่ได้เรียนไป
 - 6.3 ถามความจำ เป็นการถามเรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ จากความจำของนักเรียน
 - 6.4 ถามให้วิเคราะห์ ถามให้นักเรียนแยกแยะรายละเอียดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากข้อมูลที่ได้รับหรือได้เรียนรู้อไปแล้ว
 - 6.5 ถามให้ประยุกต์ ถามให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ที่ไปพบ
 - 6.6 ถามให้ประเมินค่า เป็นการถามให้ประเมินค่าหรือตัดสินเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า ดี ถูก แลว หรือ ไม่ถูกอย่างไร
 - 6.7 ถามให้สร้างหรือผลิตสิ่งใหม่
7. พยายามหลีกเลี่ยงคำถามประเภทของการคำตอบว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่"
8. คำถามควรสั้นและชัดเจนที่สุด
9. ใ้ช้ภาษาง่าย ๆ ที่เป็นที่น่าสนใจโดยทั่วไป

ถามอย่างไร

จากการสังเกตครูโดยทั่ว ๆ ไปมักจะมีข้อผิดพลาดในการถามคำถามอยู่ 4 ประการคือ

1. เปลี่ยนคำถามใหม่โดยที่เด็กยังไม่ตอบคำถามเดิม
2. ถามคำถามทำ ๆ ซาก ๆ โดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถาม
3. ครูตอบคำถามของตนเอง
4. พูกรำคำตอบของนักเรียน

การถามคำถามครูควรหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องดังกล่าวโดยปฏิบัติดังนี้

1. สังเกตตนเองแล้วพยายามแก้ไข อาจใช้เทปอัดเสียงเป็นอุปกรณ์ประกอบก็จะเห็นได้ชัดเจนขึ้น
2. ฝึกตั้งคำถามตามลักษณะของการตั้งคำถามที่ดี
3. เว้นช่วงหลังจากถามจบ เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบ
4. เปลี่ยนคำถามหรือคำพูดใหม่ถ้านักเรียนยังตอบไม่ได้

5. แสดง การยอมรับคำถามของเด็กโดยไม่ตอ้งพูด อาจใช้ท่าทางประกอบก็ได้ เช่น ยิ้ม พยักหน้า เป็นต้น
6. ถามนักเรียนทั้งชั้นไม่เจาะจงเฉพาะคนใดคนหนึ่ง
7. ถามคำถามก่อนเรียกชื่อนักเรียนตอบ
8. พยายามให้นักเรียนตอบในลักษณะที่พูดกับเพื่อนทั้งชั้นไม่ใช่พูดกับครูเพียงคนเดียว
9. ให้การเสริมแรงเมื่อเด็กตอบเสร็จแล้ว

ตัวอย่างของการตั้งคำถาม

C.M. Charles เสนอการตั้งคำถามว่าต้องอาศัยข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ : ข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์โดยปราศจากอคติต่าง ๆ
2. สัญลักษณ์ : เสียงและเครื่องหมายซึ่งใช้แทนสิ่งต่าง ๆ
3. ความหมาย : ความรู้และความรู้สึกที่มีต่อคำสัญลักษณ์ การกระทำ ฯลฯ
4. พฤติกรรม : การกระทำ การเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง
5. สิ่งประกอบเข้าด้วยกัน : ประโยค เรื่องราว โคลง ฯลฯ

ในการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดพัฒนาการทางสมองตามแนวคิดของ C.M. Charles นั้น ควรเป็นดังนี้

1. ถามจากการรับรู้ (Perceiving) เช่น
 - 1.1 รูปลูกบาศก์สีแดงอันใหญ่ที่สุด (object)
 - 1.2 สัญลักษณ์ทางเคมีของโซเดียมคืออะไร (symbol)
 - 1.3 เสียงต่อไปนี้อันไหนแสดงถึงความระหลาดใจ (meaning)
 - 1.4 ใครทราบบ้างว่าเข้เขาไปในร้านขายสัตว์ทำไม (behavior)
 - 1.5 เพลงชาติไทยใครเป็นผู้แต่งทำนองและคำร้อง (composition)
2. ถามให้หาความสัมพันธ์ (Relating)
 - 2.1 มะนาวและองุ่นมีส่วนคล้ายคลึงกันอย่างไร
 - 2.2 ด.ย. เป็นชื่อย่อของจังหวัดอะไร
 - 2.3 "ฉันไปบุรีรัมย์" กับ "ฉันจะไปบุรีรัมย์" มีความหมายแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร
 - 2.4 ถ้าเดินเร็ว ๆ การเต้นของหัวใจจะเป็นอย่างไร
 - 2.5 กลอนแปดสุภาพเกิดขึ้นในสมัยใด

3. **ถามให้ตอบจากข้อมูลที่รับไป (Reproducing)**
 - 3.1 โครงสร้างอะตอมของไฮโดรเจนเป็นอย่างไร
 - 3.2 เครื่องหมายที่ใช้แทนครึ่ง, 1 ใน 4 , 1 ใน 16, คืออะไร
 - 3.3 นิทานเรื่องชวานากัมภูเหาเป็นอย่างไร ลองเล่าให้ฟังซิ
 - 3.4 วิธีรักษาลูกขนไก่ที่ไขได้นานควรจะทำอย่างไร
 - 3.5 ใครสามารถบอกยานเลขที่ของพรรคได้บ้าง
4. **ถามให้วิเคราะห์ (Analyzing)**
 - 4.1 ถ้าต้องการซื้อลูกเนียงจะไปซื้อที่ไหน (ถามคนที่อยู่กรุงเทพฯ)
 - 4.2 อักษรสุโขทัยตัวใดที่นำมาใช้ในภาษาไทยปัจจุบัน
 - 4.3 "มกราคม" มาจากคำเดิมว่าอะไร
 - 4.4 ก่อนจะเขียนรูปนักเขียนต้องเตรียมอะไรบ้าง
 - 4.5 ตอนไหนของนิราศพระบาทที่แสดงว่าสุนทรภู่ไม่เป็นที่พอพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
5. **ถามให้ประยุกต์ (Applying)**
 - 5.1 ขณะอยู่ในห้องนอนที่อากาศแห้งจนแสบจมูกจะมีภูมิคุ้มกันอย่างไร
 - 5.2 "เชอนาร์ก" จะพูดเป็นภาษามอญได้อย่างไร
 - 5.3 อัตราส่วนของอาหารและจำนวนประชากรของประเทศไทยมีแนวโน้มอย่างไร
 - 5.4 กิริยาอาการที่แสดงถึงความโศกเศวจะแสดงออกอย่างไร
 - 5.5 แนวคิดของ รุ่ง เกี่ยวกั้มสังคมนิพนธ์ ในหนังสือ เมืองนิมิตร์ ของ มรว.นิมิตร์มงคล นวรัตน์ มีส่วนคล้ายคลึงกับสภาพสังคมปัจจุบันอย่างไรหรือไม่
6. **ถามให้ประเมินผล (Evaluating)**
 - 6.1 ขนมันมีหวานหรือไม่
 - 6.2 รูปไหนที่แสดงถึงธรรมชาติได้ดีที่สุด เพราะอะไร
 - 6.3 ทำไมจึงคิดว่าการเปลี่ยนแปลงทาง ๆ เกิดขึ้นจากจิตใจของคน
 - 6.4 ใครเป็นนักปกครองที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของไทย เพราะอะไร
 - 6.5 เพลงเขมรไพรโยกกับนกเขาเขมร เพลงไหนพรรณนาเกี่ยวกับธรรมชาติของนกได้ดีกว่ากัน เพราะเหตุใด

7. ตามให้สร้างหรือผลิต (Producing)
- 7.1 วิธีแบ่งเชือกเส้นหนึ่งออกเป็น 2 ท่อนเท่า ๆ กันทำได้อย่างไร
 - 7.2 สัญลักษณ์ที่แสดงความสุขคืออะไร
 - 7.3 กติพจน์ของ เธอคืออะไร
 - 7.4 คุณจะแสดงอาการอย่างไรเมื่อถูกใจ
 - 7.5 คุณจะไขว่เสียดียง รัศมีไหนที่แสดงถึงความรักตนเอง อีกไหม

ขอให้ลองพยายามฝึกถามดู แล้วท่านจะเป็นผู้ถามคำถามที่ดีได้

"จะช่วยให้นักเรียนจำได้อย่างไร"

เรียบเรียงจาก "How to help students remember" ในหนังสือ Educational Psychology ของ C.M. Charles หน้า 261-284

ครูสามารถช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น โดยสอนวิธีการที่จะใช้ในการจำให้นักเรียน ซึ่งพอจะทำให้ได้ดังต่อไปนี้

1. ให้เอาใจใส่หรือสนใจสิ่งที่จะจำนั้นโดยตรง ซึ่งครูทำได้โดยการสร้างสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน หาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาเสนอแนะ สิ่งนี้นักเรียนสนใจมาที่สุด
2. ให้นักเรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลายที่สุดกันทุก ๆ ด้านเท่าที่จะทำได้
3. ให้นำสิ่งที่ต้องการจำออกมาใช้เสมอ ๆ
4. สอนเทคนิคต่าง ๆ ในการจำ เช่น

4.1 การเรียนเกิน คือ หลังจากเรียนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนจำได้แล้ว แทนที่จะเลิกเรียนหรือหยุดแค่นั้นก็ไม่หยุด เรียนหรือท่องต่อไปอีกมาก ๆ ยิ่งมากขึ้นเท่าไร โอกาสที่จะลืมก็จะยิ่งน้อยลง

4.2 การทบทวนด้วยตนเอง เช่น อ่านหนังสือจบหน้าหรือจบบท ลองปิดหนังสือหรือหลับตาตอบคำถามเกี่ยวกับที่อ่าน พยายามอธิบายด้วยคำพูดของตนเอง แล้วไปตรวจสอบกับข้อเท็จจริงในหนังสืออีกทีว่าถูกตongหรือไม่ ห้ามบอຍ ๆ จะทำให้จำได้ดีขึ้น

4.3 การสร้างรหัส

(1) นำตัวขอของสิ่งที่จะจำมาสร้างรหัส เช่น ตอนการจะจำ "สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" ซึ่งอาจจะสร้างรหัสดังนี้ ส.ส.ว.ท. จะทำให้จำได้ง่ายเข้า

(2) สร้างเป็นคำสัมผัสคล้องจอง เช่น ผู้ใหญ่หาผ้าไหมให้สะโภา ฯลฯ

4.4 สร้างจินตนาการคู่กับสิ่งที่จะจำ

(1) วิธีโลโซ ถ้าเราจำสถานที่อะไรก็อย่างแม่นยำก็เอาสิ่งที่จะจำไปเข้ากับสิ่งนั้น เมื่อเราจะเอามาใช้ก็นึกถึงสถานที่ ๆ เราจำได้ทำให้เรานึกถึงสิ่งที่นำไปเข้าคู่ไว้ด้วย หรือ เอาชื่อ 5 ชื่อ เข้าคู่กับ นิ้ว แล้วจำ

ให้คิดว่าชื่ออะไรอยู่ในไหน เวลาต้องการใช้ก็มองไปที่นั่นมีอีกจะนี้ออกถึงคำ
ที่จะทำนั้น

(2) จินตนาการดูกับตัวเลข เช่น

1 = เทียน

2 = หาน

3 = สามงาม

ฯลฯ

เวลาจะใช้ก็ถึงตัวเลขก็จะนึกถึงสิ่งที่ทำได้

5. ต้องให้นักเรียนเรียนสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ

อย่างไรก็ตามถึงแม้จะเรียนรู้วิธีที่จะทำ แต่ไม่มีการฝึกหัดค่อย ๆ จะไม่สามารถที่จะ
ทำได้ดีขึ้นเลย

"จะปรับปรุงการควบคุมชั้นเรียนให้ดีขึ้นได้อย่างไร"

เรียบเรียงจาก "How to improve class control" ในหนังสือ Educational Psychology ของ C.M. Charles หน้า 183-212

ในชั้นเรียนครูจะพบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ปัญหาใหญ่ ๆ มีอยู่ 2 ประการคือ

1. นักเรียนไม่เต็มใจหรือใส่ใจในงานหรือกิจกรรมที่ให้ทำ
2. กอดความวุ่นวายยุ่ง ทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพหรือมีประสิทธิผลลดลง

จากการศึกษาพฤติกรรมที่ไม่ดีของนักเรียนพบว่า มีพฤติกรรมดังนี้

1. ไม่ใส่ใจ ไม่เอาใจใส่ เช่น แสดงออกมาในรูปของการผันกลางวัน มองออกนอกห้องเรียน อู้งานไม่ได้ อ่านหนังสืออื่นที่ไม่ใช่เรื่องที่เรียน เล่นของเล่นบนโต๊ะเรียน
2. พูดยั่ว เช่น กระทบกระชား ชักจี้ หว่ะ อานเสียงดัง รบกวนคนอื่น พุดซำมห้องจากฝาผนังไปฝาผนัง บน ลู่อ้อ ฮัมคนเคียว
3. คัดค้านไม่เชื่อฟัง เช่น วุ่นวาย กระทบเท้า เคลื่อนโต๊ะ เก้าอี้ เดินไปเดินมาในห้อง หัวเราะ ตะโกน ตีหน้าตลก กระโดดโลดเต้น
4. กาวราว เช่น ทำร้ายคนอื่น ตะโกย ตะโกนเรียกชื่อ ขว้างปาสิ่งของ พุดโต้ตอบไปมา รังแกข่มขู่คนอื่น
5. แสดงความเอาใจใส่จากคนอื่น เช่น แสดงออกอย่างไม่มีเหตุผล เล่นตลก ล้อเลียน ขวนโมโห พุดมากไร้สาระ
6. ทาทาย เช่น ปฏิเสธหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ปฏิเสธที่จะพูดหรือการกระทำทำในสิ่งตรงข้ามกับคำสั่ง เขียนสิ่ง หยาบคายหรือพุดสิ่ง หยาบคาย
7. ไม่ซื่อตรง เช่น ฉ้อโกงหรือลอกการบ้าน ลอกข้อสอบ โกงการแข่งขัน ซโมย

พฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุมาจากอะไร

กลุ่มที่ 1. จากเนื้อหาวิชาที่เรียน มีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เกิดจากความเหนื่อยล้า ทำให้นักเรียนเหนื่อยหน่าย ต้องการพักผ่อนหรือเปลี่ยนกิจกรรม

2. เกิดจากความเบื่อ เนื่องจากกิจกรรมไม่เป็นที่น่าสนใจ จึงอยากทำสิ่งอื่น
3. ความขงคับใจ เกิดเนื่องจากกิจกรรมมากเกินไป ทำให้มีอาการของประสาท อาจเป็นคนที่ปฏิเสธคนอื่น ก้าวร้าว หรือถอยหนีไม่กล้าสู้ เฉยเมย เก็บกด เช่น อาจารย์ขอให้โดยไม่มีเหตุผล

สาเหตุเหล่านี้ครูสามารถแก้ไขได้ง่าย โดยป้องกันหรือต่อต้านไม่ให้เกิดขึ้นได้

กลุ่มที่ 2. เนื่องจากตัวครู มีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ขาดความแจ่มชัด ทำให้ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน เรียนไม่รู้เรื่อง อยากอยู่เฉย ๆ เกียจคร้าน หรืออยากทำอย่างอื่น
2. เสียงไม่ดี เสียงเบาเกินไป ดังเกินไป ตะกุกตะกัก ฟังไม่รู้เรื่อง ทำให้มีอาการทางประสาท
3. ไม่มีความแน่นอนหรือคงที่ บางวันเคร่งครัด บางวันหย่อนยาน ไม่ให้ความยุติธรรมต่อนักเรียน นักเรียนไม่แน่ใจว่าพฤติกรรมอย่างไรที่ครูยอมรับหรือไม่ยอมรับ
4. บรรยากาศชั้นเรียนไม่ดี บรรยากาศเป็นชา มีกิจกรรมน้อย ไม่น่าสนใจการงานของนักเรียน ไม่ให้รางวัลหรือชมเชยเมื่อเด็กทำดี

กลุ่มที่ 3. เนื่องจากนักเรียน มีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. นักเรียนไม่รู้ว่พฤติกรรมอะไรที่ครูจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ
2. นักเรียนชอบลอกเลียน ซึ่งอาจเอาอย่างคนอื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผิด ๆ โดยเฉพาะตามหัวหน้าชั้น
4. เนื่องจากต้องการทดแทน เพราะได้รับความกดดันมาจากนอกรโรงเรียน นักเรียนไม่ได้รับความรัก เด็กมาจากครอบครัวที่กดขี่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่ากัน มักจะแสวงหาความสนใจ และเป็นปฏิปักษ์ต่อคนอื่น

ใน 3 ข้อแรกครูอาจช่วยได้ ในข้อสุดท้ายครูช่วยได้ก็โดยช่วยให้เด็กหาทางสนองความ

ต้องการหรือความสนใจของงานในทางที่ดี และลดความอึดอัดภายใน

กลุ่มที่ 4. เนื่องจากเหตุอื่น ๆ เช่น

1. เหตุการณ์พิเศษอื่น ๆ เช่นวันหยุดพิเศษ มีการแข่งกีฬาพิเศษ มีการชุมนุมพิเศษ เหตุการณ์ที่ทำให้ตื่นเต้น อึดทิก

2. สิ่งที่ไม่คาดฝัน เช่น อาการเปลี่ยนแปลง ไฟไหม้ มีผู้มาเยี่ยมเยียน อุบัติเหตุ
 ชาวที่หน้าตื่นตกใจ จึงไม่เรียนหรือทำงานตามแผนใด

สรุปพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาและสาเหตุ จากหนังสือ Educational

Psychology ของ C.M. Charles หน้า 192

	บทเรียน			ครู			นักเรียน			เหตุอื่น ๆ			
	ความเหนื่อยล้า	ความเบื่อ	ความของคืบใจ	ครูเสียใจ	ครูไม่คงที่	ครูอธิบายไม่เข้าใจ	บรรยากาศในห้องไม่ดี	ความไม่รู้	การเดินแบบ	นิสัย	ความต้องการทดแทน	เหตุการณ์พิเศษ	เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน
ไม่สนใจการเรียน	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X
คุยกัน		X				X	X	X	X	X		X	X
ขาดระเบียบวินัย	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
การรบกวน			X				X	X			X	X	X
แสวงหาความสนใจ											X		
ท้อแท้			X				X				X		
ไม่ขอสัตย์			X								X		

X แสดงว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนามักจะเกิดจากสาเหตุทางคามบนที่ตรงกับพฤติกรรมนั้น เช่น ความไม่ใส่ใจอาจเป็นเพราะ ความเบื่อ บรรยากาศไม่ดี ฯลฯ

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาคงกล่าว ถ้าครูวางแผนและมีการเตรียมการอย่างค้แล้ว ก็จะสามารถตัดพฤติกรรมดังกล่าวได้ อาจทำได้ดังนี้

1. การป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาที่เป็นปัญหา คือความพยายามหลีกเลี่ยงสาเหตุหรือสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ต้อง การนั้นเกิดขึ้น

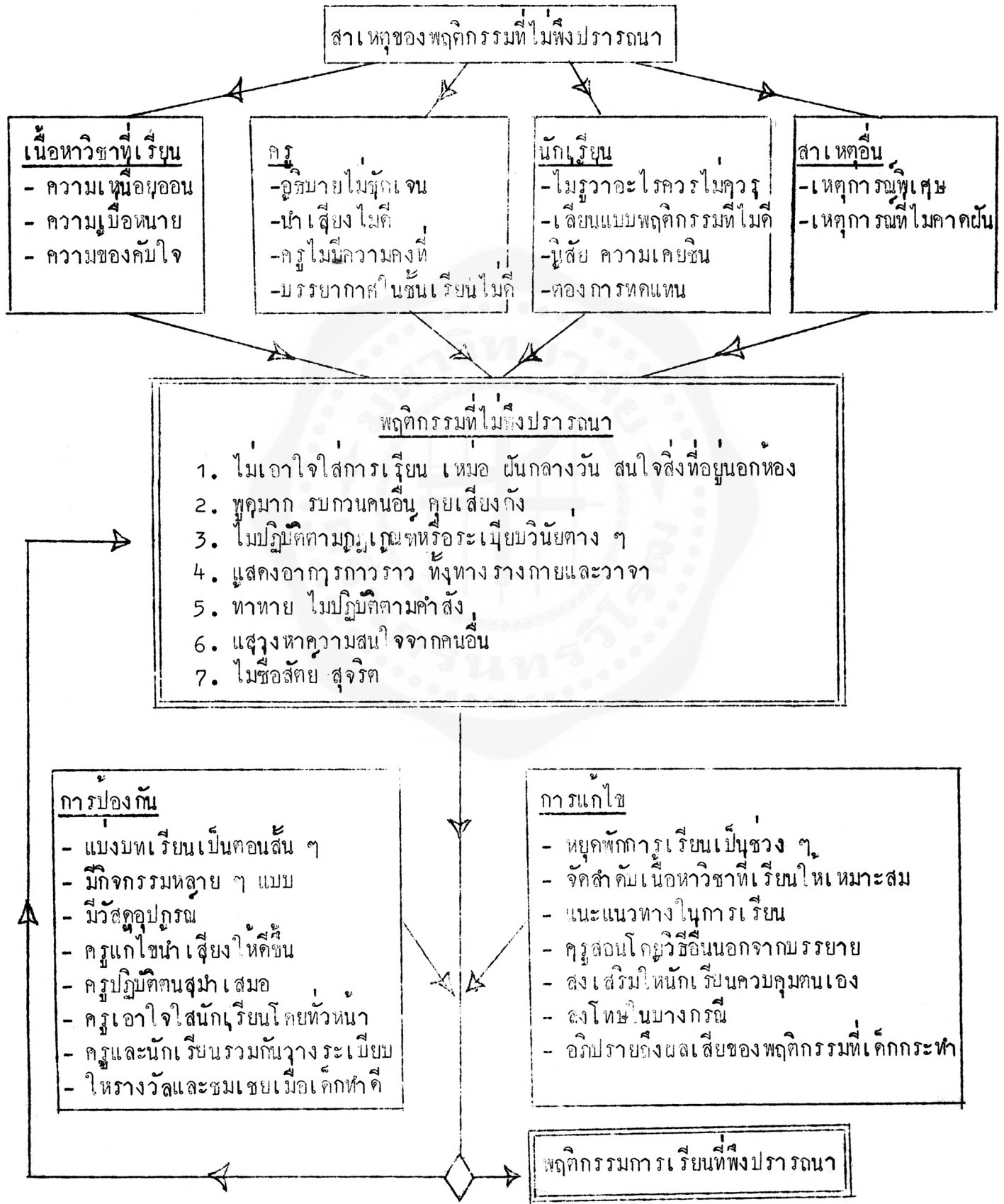
2. วิธีที่ใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนามีดังนี้

- 2.1 สนับสนุนให้นักเรียนควบคุมตนเองไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีอีกต่อไป โดยครูใช้
 - 2.1.1 สัญญา เช่น สันติระฆะ สมบัติ สีหน้า โบกมือปฏิเสธ เจ็บ เขียนกระดาน สันระฆัง เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่ดี
 - 2.1.2 เข้าไปอยู่ใกล้ระฆังเด็ก
 - 2.1.3 มีอารมณ์ขัน
 - 2.1.4 ยกย่อง สนใจ แสดงความแปลกใจหรือสนใจ เมื่อนักเรียนตอบคำถามได้ ชื่นชมในจุดที่เป็นความสามารถของนักเรียนที่แสดงออก
- 2.2 ช่วยเหลือให้นักเรียนให้เรียนเนื้อหาบทเรียนได้ จะทำให้ลดความขงคับใจ เนื่องจากความยุ่งยากของบทเรียนได้ ทำได้ใน 3 วิธี
 - 2.2.1 เตรียมใบไม้ให้ หรือแนะนำ มีข้อแนะนำให้ (ช่วยจัดอุปกรณ์)
 - 2.2.2 เปลี่ยนโครงสร้างของบทเรียนใหม่ ขั้นตอนใหม่
 - 2.2.3 บอกให้นักเรียนให้เข้าใจถึงสภาพความจริง และการประเมินหรือตีค่าพฤติกรรมว่าดี ไม่ดี อย่างไร
- 2.3 ใช้กฎการให้ความสุขและความเจ็บปวด
 - 2.3.1 ให้สัญญาและรางวัลเมื่อเด็กไม่ทำผิด
 - 2.3.2 ชมเชย ทูวา เมื่อทำผิด
 - 2.3.3 โหษาคติที่พึงปรารถนา เมื่อทำผิด
 - 2.3.4 โหษาคติเสียดายเมื่อทำผิด
 - 2.3.5 ทำโทษทางร่างกายเมื่อทำผิด

การทำโทษอาจทำได้ แต่จะเกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา คือ

1. เด็กจะใช้วิธีนี้กับคนอื่น
2. ไม่ดื่มหรือดื่มการลงโทษยาก ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อตัวเด็กเองและคนอื่น จึงไม่สนับสนุนให้ใช้

แผนการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียน

"จะดัดแปลงพฤติกรรมได้อย่างไร"

เรียบเรียงจาก "How to modify behavior" ในหนังสือ Educational Psychology
ของ C.M. Charles หน้า 123-136

เราสามารถดัดแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปตามที่เราต้องการได้โดยการเสริมกำลังใจเมื่อเขาทำพฤติกรรมที่เราต้องการ ในการเสริมกำลังใจนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เช่น

1. ให้อาหาร น้ำ และสิ่งที่เป็นความต้องการทางร่างกายอย่างอื่น
2. ให้ความปลอดภัย ปกป้องอันตรายให้
3. ให้ความรัก การยอมรับเป็นหมู่พวก
4. ให้รางวัล ให้การยอมรับนับถือ
5. ให้สิ่งที่ต้องการรู้ ต้องการเข้าใจ

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เรียกว่าตัวเสริมกำลังใจเบื้องต้น เป็นสิ่งมีคุณค่าโดยตรงต่อคนที่คนจะดำรงชีวิตอยู่ได้ นอกจากนี้ยังมีตัวเสริมกำลังใจชั้นสอง เช่น การกระทำหรือวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับตัวเสริมกำลังใจเบื้องต้น อาทิ การยิ้มของครู เงินทอง ฯลฯ ซึ่งจัดเป็นสิ่งที่จะส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติตามที่เรต้องการ เมื่อเขาปฏิบัติแล้วเขาได้รับสิ่งของหรือการกระทำดังกล่าว

นักจิตวิทยาการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ท่านหนึ่งชื่อ Skinner ดัดแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ท่านต้องการโดยใช้ "Contingency management systems" ซึ่งหมายถึงการใช้ระบบการให้รางวัล โดยสรุปว่า

1. เมื่อให้สิ่งเราอย่างหนึ่งหลังจากที่คนทำพฤติกรรมแล้วจะทำให้คน ๆ นั้นทำพฤติกรรมเก่าซ้ำ ๆ อีก สิ่งเราที่ให้นั้นเรียกว่าตัวเสริมกำลังใจ กระบวนการกระทำที่เป็นไปตามลักษณะดังกล่าวเรียก การเสริมกำลังใจ

2. การเสริมกำลังใจจะช่วยชี้ทางในการเรียนรู้ สามารถใช้ดัดแปลงพฤติกรรมหรือรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนาไว้ได้

3. ถ้าพฤติกรรมไม่มีการเสริมกำลังใจ จะมีแนวโน้มที่จะไม่มีการกระทำพฤติกรรมนั้นอีก
ปรากฏการณ์เช่นนี้เรียกว่า การลดทอน (extinction)

4. พฤติกรรมที่เสริมกำลังใจเป็นครั้ง เป็นคราวจะยั่งยืนงยาวนานกว่าพฤติกรรมที่ถูกเสริม
กำลังใจบ่อย ๆ

5. การลงโทษไม่ทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาหายไป แต่จะทำให้คนจำได้ว่าอะไร
ที่ไม่ควรปฏิบัติในขณะนั้น ๆ ซึ่งในเวลาอื่นเขาอาจจะทำพฤติกรรมนั้นอีกก็ได้

วิธีการเสริมกำลังใจเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมไปตามที่เราต้องการที่มักใช้กันเสมอ ๆ
ในห้องเรียนก็คือ

1. ให้โอกาสเด็กได้เป็นผู้ที่ถูกตอ (เช่นทำเลขถูก ตอบครูถูก ฯลฯ)
2. ให้โอกาสได้เป็นที่หนึ่ง โดยพยายามหาความสามารถพิเศษของเขาให้พบ
แล้วเปิดโอกาสให้เขาแสดงความสามารถนั้นอย่างเต็มที่
3. ให้ความสนใจหรือเอาใจใส่เด็ก
4. ให้คำชมเชย
5. ให้สิทธิพิเศษ
6. ให้คะแนนหรือให้เป็นดาวของห้อง
7. ให้สิ่งของมีค่าเล็ก ๆ น้อย ๆ
8. ให้ของเล่น
9. ให้ขนม

สำหรับการลงโทษนั้นควรระวังหลีกเลี่ยง เพราะการลงโทษจะเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่ง
ต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความวิตกกังวล ทำให้ท้องหนีหน้า หลบไปหลบ ซึมเศร้า และฉ้อโกง
เพราะเด็กต้องการหลีกเลี่ยงการลงโทษ
2. ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นศัตรู เป็นคนก้าวร้าวต่อเสียด

ดังนั้นในการตัดแปลงพฤติกรรมควรระวังกระทำโดยวิธีการเสริมกำลังใจเท่านั้น

"ความสำเร็จด้านการเรียน : ผลจากความแตกต่างระหว่างเพศและฐานะทางสังคม"

เรียบเรียงจาก "Sex differences and Social class" ในหนังสือ Educational Psychology ของ Walter. B Kolesnik หน้า 109-133)

เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกัน ความสำเร็จด้านการเรียนจึงย่อมแตกต่างกันด้วย ครูจะต้องสนใจศึกษาให้เข้าใจว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ มีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียนของเด็กอย่างไร

ความแตกต่างระหว่างเพศ

จากการศึกษาว่าความสำเร็จด้านการเรียนขึ้นอยู่กับเพศหรือไม่โดยนอร์ธบี (Northby, 1958) พบว่า นักเรียนไฮสกูลของรัฐ Connecticut ที่ไคคะแนสูง 10 % แรกของคนทั้งหมดเป็นหญิง 70 % 10 % ของคนทั้งหมดที่ไคคะแนต่ำ เป็นชายเสีย 2 ใน 3 แอนสัน (Hanson, 1959) พบว่าในระยะเวลา 2 ปีที่นักเรียนเรียนอยู่ในโรงเรียนของเขา ผู้ที่ได้เกรด A หรือ B เป็นหญิง 43 % ชาย 31 % ส่วนผู้ที่ได้เกรด D หรือ F เป็นหญิงเพียง 15 % และชายถึง 26 % การ์เนอร์ (Garner, 1955) พบว่าครูไม่ว่าหญิงหรือชายมักจะให้คะแนนนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย โดยเฉพาะครูหญิงมักจะให้คะแนนนักเรียนชายต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนหญิง เอ็ดมิสตัน (Edmiston, 1945) พบว่า ครูหญิงให้คะแนนนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายโดยเฉลี่ยถึง 5 คะแนน ส่วนครูชายจะให้คะแนนนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายโดยเฉลี่ยโดยประมาณ 3.4 คะแนน คาร์เทอร์ (Carter, 1953) ศึกษาการให้คะแนนในวิชาพีชคณิตของครูชาย-หญิงพบว่า ครูหญิงให้คะแนนนักเรียนหญิงสูงกว่าครูชายให้ และพบว่าครูชายให้คะแนนแก่เด็กชายต่ำกว่าที่ครูหญิงให้ และจากรายงานการศึกษาอื่น ๆ อีก 35 ฉบับ (Kolesnik, 1969) ก็พบว่านักเรียนหญิงไคคะแนสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังปรากฏว่า เด็กชายต้องออกก่อนที่จะเรียนจบมากกว่าเด็กหญิง จากการศึกษาข้างต้นพอจะอนุมานได้ว่า นักเรียนหญิงมักจะไคคะแนจากการเรียนหรือไคเกรดสูง ๆ มากกว่านักเรียนชายเป็นสิ่งที่ เราจะต้องพิจารณากันต่อไปว่าเพราะเหตุใด

ความแตกต่างของผลสำเร็จด้านการเรียนดังกล่าวมิได้เป็นเพราะความแตกต่างทางเชาวน์ปัญญาหรือความสามารถทางสมองของเด็ก เพราะผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเชาวน์ปัญญา

โคซี่ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เขาวนปัญญาของชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สิ่งที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดก็คือ ความเจริญเติบโตของร่างกาย และพัฒนาการทางด้านสังคม เด็กหญิงจะก้าวหนากว่าเด็กชายในทั้งสองด้านประมาณ 2 ปี หรือมากกว่า เป็นผลให้เกิดความแตกต่างในด้านความถนัด พัฒนาการทางเพศ ฯลฯ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการเรียนได้ทั้งนั้น

ในวัยเด็ก เด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางด้านภาษาคือดีกว่าเด็กชาย ฐูและเข้าใจความหมายของคำศัพท์มากกว่า พูดประโยคที่ยาวและสลับซับซ้อนได้ดีกว่า ความสามารถในการอ่าน การเขียนดีกว่า และความสามารถดังกล่าวนั้นจะดีขึ้นไปเรื่อย ๆ ตรงข้ามกับเด็กชายซึ่งส่วนมากจะมีปัญหาทางด้านภาษา เขาจะได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาเพิ่มมากขึ้นโดยได้เรียนรู้จากเพื่อน แต่ไม่สามารถที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านนี้ได้เท่าทันเด็กหญิง นอกจากนี้เด็กหญิงยังมีความสามารถดีกว่าเด็กชายในเรื่องการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น นิ้วมือ ข้อมือ ฯลฯ เด็กหญิงจึงมีความสามารถในการเขียน การวาด หรืองานศิลปะปฏิบัติต่าง ๆ ดีกว่าเด็กชาย ยิ่งไปกว่านั้นเด็กหญิงยังมีความสามารถในการที่จะรับรู้และมองเห็นรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้ดีและรวดเร็วกว่าเด็กชาย จึงมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างจริงจังยิ่งกว่าเด็กชาย สำหรับเด็กชายจะมีความสามารถเหนือเด็กหญิงในด้านเหตุผล การคิดคำนวณและการแก้ปัญหา แต่เขาจะมีความรู้ลึกซึ้งอย่างหนึ่งเกิดขึ้นอยู่กับตัวเสมอว่าตัวเองช่างไม่ก้าวหน้าเอาเสียเลย ต้องคอยตามเด็กหญิงอยู่รำไป

อีกประการหนึ่งที่ทำให้ผลสำเร็จทางการเรียนของเด็กชายไม่เท่าเด็กหญิงก็เพราะว่าเขาไม่ยอมใช้ความสามารถทางการเรียนที่มีอยู่อย่างเต็มที่ จากการศึกษาของ เวทเจน (Waetjen, 1962) พบว่า เด็กที่ไม่ใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่จะเป็นเด็กชายเสีย 2 หรือ 3 ส่วนจะเป็นเด็กหญิงเพียง 1 ส่วนเท่านั้น เคอร์รี่ (Curry, 1961) ทดสอบเด็กเกรด 6 จำนวน 17,000 คน ด้วยแบบทดสอบ California Test of Mental Maturity (วัดความสามารถทางสมอง) และ California Achievement Test (วัดความสำเร็จทางการเรียน) ปรากฏว่านักเรียนที่ไต่คะแนนจากแบบทดสอบฉบับแรกมากกว่าฉบับหลัง (หมายความว่า เป็นพวกที่ไม่ใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ - Underachiever) จำนวน 111 คน เป็นชายถึง 68 % เป็นหญิงเพียง 32 % ผู้ที่ไต่คะแนนจากแบบทดสอบฉบับหลังมากกว่าฉบับแรก (หมายความว่าไต่คะแนนในการเรียนมากกว่าความสามารถทางสมอง - Overachiever) จำนวน 116 คน เป็นหญิงถึง 70 % เป็นชายเพียง 30 % ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุ

หนึ่งที่เด็กชายมักประสบผลสำเร็จทางการเรียนน้อยกว่าเด็กหญิง น่าจะเป็นเพราะเด็กชายมักไม่ใช้ความสามารถทางสมองที่มีอยู่อย่างเต็มที่

อีกประการหนึ่งที่ทำให้ผลสำเร็จทางการเรียนของเด็กชายน้อยกว่าเด็กหญิงก็คือ การรับรู้หรือความรู้สึกของครูต่อเด็ก เคเรเมอร์ (Kremer, 1965) ให้ครูชายหญิงในระดับมัธยมต้น เลือกคำคุณศัพท์หนึ่งแสดงถึง "นักเรียนที่ดี" "นักเรียนที่เลว" ที่เกี่ยวกับนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยเลือกจากคำคุณศัพท์ทั้งหมด 300 คำ ครูเหล่านั้นจะเลือกคำที่เป็นคุณสมบัติของนักเรียนหญิงที่ดีคือ ความสงบเสงี่ยม ความเห็นอกเห็นใจ การมีธรรมประจำใจ ความเกรงใจ ความเอาอกเอาใจ ความร่วมมือ การมีมารยาท ความเที่ยงตรงมั่นคง ความห่วงใย การวางนอนสวยงาม การมีประสิทธิภาพ มีวุฒิภาวะ มีความกรุณา และความคิดที่ดี ฯลฯ สำหรับคำที่อธิบายถึงนักเรียนชายที่ดีคือ กระตือรือร้น ซอญจัญญ์ ไม่ก้าวร้าว อยากรู้อยากเห็น มีพลัง กล้าเสี่ยงกล้าไถ่กล้าเสีย ตรงไปตรงมา เป็นอิสระ และชอบประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ คำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายคำว่า "นักเรียนที่ดี" ที่เลือกมาทั้งหมด 34 คำ ถูกเลือกให้เป็นคุณสมบัติของหญิง 62 % (21 คำ) อีก 38 % เลือกให้เป็นคุณสมบัติของชาย คำที่ใช้อธิบายเด็กหญิงที่ไม่ดีที่ครูเหล่านั้นเลือกคืออาการทางประสาท ชอบฝันกลางวัน ความรู้สึกสงสารตนเอง ส่วนคำที่อธิบายถึงเด็กนักเรียนชายที่ไม่ดีคือ ชอบโต้แย้ง ไม่ฟังคำสั่ง ชอบแกล้งหัวรั้น ชอบทะเลาะวิวาท จากการศึกษานี้พอสรุปได้ว่าครูทั้งชายหญิง เห็นว่าเด็กชายมีลักษณะของนักเรียนที่ด้อยกว่าเด็กหญิง แต่มีลักษณะของนักเรียนที่ไม่ดีมากกว่าเด็กหญิง ครูจึงมักยอมรับและมีความรู้สึกที่ดีต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ความรู้สึกดังกล่าวนี้เป็นผลต้อจใจใจของเด็กโดยตรง ทำให้เด็กไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนเท่ากับความสามารถที่เขามีอยู่

อีกประการหนึ่งที่เด็กชายไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนก็เท่ากับความสามารถที่เขา มีอยู่ เนื่องจากเขามีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง ครูพยายามที่จะให้เด็กชายมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับเด็กหญิงเพราะครูเห็นว่าเด็กหญิงเป็นนักเรียนที่ดี เมื่อเด็กชายไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติตามไม่ใคร่จะถูกลงโทษทำให้เขาเกิดความกับข้องใจ เกิดความวิตกกังวล มีอาการทางประสาท ไม่กล้าท้อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นสาเหตุให้เมื่อหน้ายโรงเรียน ผลการเรียนจึงไม่ดีเท่าที่ควร

อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการเรียนของเด็กชายด้อยกว่าเด็กหญิงคือความสามารถในการอ่าน เกตส์ (Gates, 1961) ให้นักเรียนชายหญิงกว่า 13,000 คน ในระดับเกรด 2-8 จากโรงเรียนต่าง ๆ 12 โรงเรียน ทำข้อสอบการอ่าน (Gates Speed of Reading, Reading Vocabulary, Level of Comprehension Test) ผลปรากฏว่าเด็กหญิงในทุก

เกรทท์ ซอสบไตเคะแนคึกว่าเด็กชาย และจากการศึกษาอื่น ๆ เช่น โอลสัน (Olson, 1959) บาลอว์ (Balow, 1963) ก็พบว่าโดยทั่วไปเด็กหญิงจะมีความพร้อมและมีผลสำเร็จทางภาษาลดกว่าชาย จึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลสำเร็จทางการเรียนของหญิงสูงกว่าชาย

อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจคือผลของการเรียนของเด็กแตกต่างกันก็คือ ความสนใจที่แตกต่างกันจากการศึกษาหลาย ๆ ด้าน โดยเริ่มจากเด็กจนถึงผู้ใหญ่เกี่ยวกับความสนใจของชายและหญิงพบว่าเด็กชายสนใจของเล่นหรือของบักกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น ของเล่นก่อสร้าง เสน เครื่องยนต์ ในขณะที่เด็กหญิงสนใจการออกแบบเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องประดับ หรือตุ๊กตา เด็กชายชอบการเอนที่ท้องไขก่า ลังกายและชักถามเนื้อ ชอบรวมกลุ่มเพื่อเล่นเกมส ชอบแข่งขัน มีความคล่องแคล่วกระปรี้กระเปร่า ในขณะที่เด็กหญิงชอบนั่งเล่นอย่างสงบ สงบเสียง ความแตกต่างดังกล่าวนี้จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อเด็กค่อย ๆ โตขึ้น พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กหญิงแสดงออกมา เนื่องจากความสนใจของตัวจะสอดคล้องกับความคล่องการมองโรงเรียนและครูมากกว่าของเด็กชาย นอกจากนี้ความสนใจในการอ่านก็ยิ่งแตกต่างกันอย่างชัดเจน เด็กชายชอบอ่านเรื่องผจญภัย ทอง เทียว การสำรวจ และการกระทำที่รุนแรงต่าง ๆ สำหรับเด็กหญิงสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์ที่รุนแรง สนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับบ้าน เรื่องเกี่ยวกับความรัก เรื่องเกี่ยวกับเด็ก เรื่องเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว นอร์เวล (Norvell, 1958) สำรวจความสนใจเกี่ยวกับการอ่านของเด็ก 5,000 คน พบว่า หนังสือต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดให้ เด็กหญิงอ่านมากกว่าเด็กชายถึง 2:1 กรอฟ (Groff, 1965) พบว่าทัศนคติของเด็กมีผลโดยตรงต่อการอ่านของเขา ถ้าเขามีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เขาจะอ่านเรื่องนั้นอย่างพิถีพิถันเพราะที่ นอร์เวล (Norvell) พบว่าเด็กหญิงจะสนใจและประทับใจในเรื่องของ รอยกรองมากกว่าเด็กชาย ด้านของความสนใจเกี่ยวกับอาชีพพบว่าแตกต่างกันไปตามผลสำเร็จทางการเรียนและเพศ ในด้านการเรียนนั้นชายสนใจวิทยาศาสตร์ เครื่องกล กีฬา การทอง เทียวและผจญภัย มีความคล่องแคล่วไหวพริบในการที่จะไขก่า ลังกาย ไม่กลัวที่จะต้องเสี่ยงต่อการเจ็บปวดหรือภัยอันตรายต่าง ๆ ตรงข้ามกับเด็กหญิงที่สนใจอยู่แต่ในกิจกรรมภายในบ้าน และการใช้เครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ในการทำงาน เซกตัน (Sexton, 1965) พบว่า เด็กชายต้องการหนังสือแนวคลอสมรพบ ๆ เขา หอง โหลดันของงานด้านอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยี เครื่องกลต่าง ๆ ทำให้เขาไม่มีอาชีพเป็นช่างเครื่องยนต์ วิทยุ-โทรทัศน์ กิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ หญิงสนใจมากกว่าชาย มักจะให้ความสนใจคนอื่น ๆ สนใจเกี่ยวกับกิจการของสังคม ศิลปะ และการตกแต่งสิ่งสวยงาม ๆ สนใจความต้องการและความสำเร็จของคนอื่นที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน

และมักจะมีคามวิตกกังวลอยู่เสมอ ออลพอร์ต เวอร์นอน และลินคีย์ (Allport, Vernon and Lindzey, 1951) ศึกษาเรื่องคุณค่าของชายและหญิงต่อสิ่งต่าง ๆ พบว่า หญิงมีค่านิยมสูงกว่าชายในเรื่อง จริยศาสตร์ สังคม ศาสนา ซึ่งแสดงถึงการดำเนินชีวิตของเขาวางจะทำงานเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์ได้ดีกว่าชาย สำหรับชายนั้นมีความนิยมต่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ และการเมืองมากกว่าหญิง แสดงถึงความสนใจและความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรม การผลิต อำนาจ และเกียรติยศชื่อเสียงมากกว่าหญิง แฮร์ริส (Harris, 1959) ให้นักเรียนไฮสคูลกว่า 1,000 คน ตอบแบบสอบถาม โดยให้จัดลำดับว่า เขาชอบอ่านหรือพูดเกี่ยวกับเรื่องอะไรมาก่อนแค่นั้น นักเรียนชายสนใจในข้อต่อไปนี้คือ การพักผ่อน สุขภาพและเงิน ส่วนหญิงสนใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่สามารถดึงดูดคนอื่นได้ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสัมพันธ์กับคนอื่น ทั้งชายและหญิงต้องการการยอมรับของสังคม ความปลอดภัย ต้องการสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถของตน และการพักผ่อนหย่อนใจ เด็กจะได้รับการตอบสนองต่อสิ่งดังกล่าวแตกต่างกันในวัยเด็กตอนต้น เด็กชายได้รับการยอมรับและยกย่องเป็นอย่างดีจากครอบครัว ชอบเล่นของเล่นที่เกี่ยวข้องกับกลไกต่าง ๆ เช่น รถยนต์จำลอง ฯลฯ มากกว่าเล่นตุ๊กตา ในหมู่เพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันมักจะชอบเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล มากกว่าจะเล่นชายของหรือเล่นเป็นพ่อเป็นแม่ ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถของตนจะปรากฏขึ้นตั้งแต่เป็นเด็กชาย และเพิ่มมากขึ้นจนเข้าสู่วัยรุ่น ความรู้สึกเป็นชายจะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ถูกอบรมสั่งสอนให้มีความอดทนไม่ร้องไห้ ไม่แสดงความอ่อนแอหรือล้มเหลว หรือแสดงความกลัวอย่างใดเหตุผล ในขณะที่พี่สาวหรือน้องสาวถูกอบรมให้ประพฤติกรรมเป็นที่น่ารักน่าชังนอมสำหรับคนอื่นไม่ให้เป็นคนเด่นโลดโผน หรือกอดปล้ำกันเช่นเด็กชาย อาจสรุปได้ว่าที่ความสนใจต่าง ๆ ไม่เหมือนกันนี้เป็นเพราะกฎเกณฑ์ทางสังคม วัฒนธรรม และความต้องการทางร่างกาย ซึ่งเป็นผลทำให้ผลการเรียนของเด็กชายและหญิงแตกต่างกันอีกด้วย

การเตรียมการต่าง ๆ สำหรับความแตกต่างระหว่างเพศ

ในเมื่อชายและหญิงมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้านดังกล่าวมาแล้ว นักการศึกษาบางกลุ่มจึงเสนอความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนควรจะแยกกัน ไม่ควรเรียนรวมกันเป็นแบบสหศึกษา แต่เมื่อพิจารณาถึงปรัชญาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาจะพบว่ามีความขัดแย้งกับแนวคิดดังกล่าวอยู่มาก แม้แต่ความรู้สึกของเด็กเอง ของครู ตลอดจนของผู้บริหาร ซึ่งมักจะต้องการให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการเรียนรวมกันระหว่างชายและหญิงเป็นประการสำคัญ พอถึง

ระดับไฮสกูลอาจจะแยกเรียนเป็นชายหรือหญิงล้วนได้ จากการสอบถามครู 21 คนพบว่า 16 คน พอใจที่จะให้แยกกันเรียน 3 คนชอบให้เรียนรวมกัน อีก 2 คนจะแยกหรือรวมก็ได้ ครูส่วนใหญ่ รู้สึกว่าการเรียนแยกเพศทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาทางวินัย นักเรียนจะสนใจงานของตัวเป็นอย่างมาก เด็กที่ลอยหนีจะคอยกล่าวและมีความมั่นใจมากขึ้น ลดความขัดแย้งระหว่างเพศ ทำให้เด็กมีระเบียบวินัยดีขึ้น การร่วมมือกันระหว่างเด็กก็ดีขึ้นด้วย สะดวกในการที่จะชักจูงใจให้ทำสิ่งต่าง ๆ ฟาห์รเนอร์และโครนิน (Fahrner and Cronin, 1963) ทดลองแบ่งเด็กในระดับมัธยมต้นให้เรียนแยกกันในวิชาภาษาอังกฤษและประวัติศาสตร์ ผลปรากฏว่าปัญหาในชั้นเรียนมีน้อย นักเรียนไม่ตึงเครียดแตกกรอปรายถกเถียงกันมีน้อยกว่าในชั้นเรียนที่เป็นแบบสหศึกษา

ข้อเสนอที่ประนีประนอมแนวคิดดังกล่าวข้างต้นเข้าด้วยกันคือ จัดการเรียนการสอนเป็นเพศเดียวกันในแต่ละชั้น ในโรงเรียนแบบสหศึกษา เวลานอกห้องเรียนให้เด็กได้ใช้ชีวิตร่วมกัน เช่น ใช้ห้องสมุดร่วมกัน โรงอาหารร่วมกัน กิจกรรมเสริมหลักสูตรร่วมกัน ฯลฯ ก็จะเป็นการสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ความต้องการของครู นักเรียน ตลอดจนผู้บริหาร และความแตกต่างระหว่างเพศ

ความแตกต่างของชั้นทางสังคม

ความเป็นอยู่ทางบ้านของเด็กจะส่งผลต่อการเรียนของเขาโดยตรง เด็กที่อยู่ในฐานะสังคมที่แตกต่างกันจะประสบผลสำเร็จ ทางด้านการเรียนแตกต่างกันด้วยจากการศึกษาเกี่ยวกับสังคมได้มีการแบ่งชั้นทางสังคมออก 4 ชั้นด้วยกันคือ

1. ชนชั้นสูง สมาชิกของชั้นนี้มีประมาณ 5 % ของประชากรทั้งหมดของสังคม เป็นคนที่ไม่จำเป็นต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ เพราะมีทรัพย์สินมรดกมากเพียงพอ เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ความร่ำรวยไม่ได้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับชนชั้นนี้ พวกเขาจะยอมรับเฉพาะผู้ที่ถือว่าเป็นผู้ดีโดยสายเลือด การแต่งงานจะกระทำกับคนในชั้นเดียวกันเท่านั้น ไม่แต่งงานกับคนชั้นต่ำกว่าเด็กที่เป็นลูกหลานของชนชั้นนี้ผู้ปกครองไม่นิยมให้เรียนในโรงเรียนธรรมดา มักแสวงหาโรงเรียนราษฎร์ที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ (exclusive private school) เท่านั้น

2. ชนชั้นค่อนข้างสูง มีประมาณ 10-15 % ของประชากรทั้งหมดของสังคม อยู่ระหว่างชนชั้นสูง กับ ชนชั้นกลาง พวกนี้จะจัดตัวเองอยู่ในชนชั้นสูง แต่พวกชนชั้นสูง ก็ยังไม่ยอมรับ สมาชิกของกลุ่มนี้จะประกอบไปด้วย นักธุรกิจ นักการค้าที่ร่ำรวย วิศวกร ซึ่งใน

อดีตอาจไม่รำรวย แต่ด้วยความมานะพยายามจนในที่สุดประสบผลสำเร็จในวิชาชีพจนกลายเป็นเศรษฐีรำรวยขึ้น พวกนี้ต้องการให้บุตรหลานของตนก้าวหน้า ก้าวทันโลกจึงมองเห็นคุณค่าของการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง พยายามให้บุตรหลานได้เล่าเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้มานจะใช้ชีวิตอยู่ในบ้านหรือมีเงินที่ทำงานสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ

3. ชนชั้นกลาง มีจำนวนประมาณ 25-35 % ของประชากรทั้งหมดในสังคม พวกเขา มักจะคิดว่าตัวเองเป็นคนชั้นสูง กวาคณรรวมค่าทั่วไป ต้องทำงานหารายได้เป็นประจำ เป็นพวกทำงานตามโรงงาน ประกอบธุรกิจเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตนเอง ทำฟาร์ม งานแมาน คุร พยายามลดหรือเลิกงาน การ ความเป็นอยู่อาศัยอยู่ในชั้นที่สะดวกสบาย แต่ไม่ถึงกับฟุ่มเฟือย มีที่อยู่อาศัยเป็นสัดส่วนของตนเอง ส่วนมากจะอาศัยอยู่ตามชานเมือง การศึกษาของคนในชั้นนี้ไม่ได้เท่าสองพวกแรก ปกติจะได้รับการศึกษาในโรงเรียนของรัฐ สมาชิกของชนชั้นนี้จะศรัทธาและเชื่อถือในศาสนามากกว่าคนกลุ่มอื่น เป็นพวกที่เป็นกำลังที่ทำให้สังคมและเศรษฐกิจก้าวหน้า

4. ชนชั้นคนงานต่ำ มีประมาณ 25-45 % ของประชากรทั้งหมดในสังคม เป็นพวกที่ต้องทำงานหนัก มีความซื่อตรง พวกเขาจะมีสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และอาจมีสิ่งฟุ่มเฟือยบ้างเล็กน้อย ผู้ปกครองของเด็กที่เป็นชนชั้นนี้ไม่เข้มงวดมากนัก และแม้ว่าเขาจะเห็นคุณค่าของการศึกษาน้อย แต่ก็ไม่ปฏิเสธการศึกษา พวกเขาจะอ่านหนังสือเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ จะอ่านกันเป็นประจำ เป็นพวกที่มีความถ่อมตัว ส่วนมากจะทำงานตามโรงงาน สำนักงาน หรือร้านค้าต่าง ๆ

5. ชนชั้นต่ำ มีประมาณ 15-25 % ของคนทั้งหมดในสังคม มักจะได้รับการดูถูกดูหมิ่นจากคนอื่นเสมอ ๆ มักจะไม่พอใจหรือโกรธแค้นในฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง ผู้ใหญ่ของครอบครัวเช่น พ่อแม่จะเชื่อถือโชคกลาง ต้องการที่จะต่อสู้เพื่อยุติฐานะของตนเองให้สูงขึ้น แต่ก็ไม่เชื่อว่าจะสามารถที่จะกระทำได้ ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร ผู้ชายส่วนใหญ่จะทำงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะอะไร หรือกึ่งทักษะ ผู้หญิงเป็นคนทำความสะอาด ที่อยู่อาศัยคับแคบ ชำรุดทรุดโทรม อยู่ในย่านสลัม ชีวิตมักจะต้องพึ่งพาอาศัยความเมตตาจากญาติจากผู้อยู่อาศัยตลอดไป

ลักษณะทางสังคมของสังคมกล่าวแล้ว ทำให้มีคชนชั้นหนึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ไม่ทัดเทียมกับชนส่วนใหญ่ ซึ่งมีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการคือ ความอดอยากยากจนและวิถีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากชนชั้นกลาง ไม่สามารถที่จะสนองความต้องการของตนได้ ขาดพื้นฐานสำหรับที่จะศึกษาต่อจนจบได้ เด็กที่มาจากสังคมดังกล่าวจะมีถึง 1 ใน 3 ของเด็กทั้งหมด มักจะพบในแทบทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะตามเมืองใหญ่ ๆ ยิ่งมีมาก เพราะผู้คนที่ยากจนได้อพยพเข้ามาอยู่

กันมาก คนเหล่านี้บางทีก็มีความรู้ทักษะบางอย่างที่ดีมาบ้างเพียงเล็กน้อย แต่ส่วนมากไม่มีมาเลย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องอุปโภคบริโภคบริโภคอื่น ๆ เด็กที่ไปจากครอบครัวเหล่านี้จะประสบปัญหาทางการเรียนเป็นอย่างมาก โกลด์สไตน์ (Goldstein, 1967) ให้ข้อสังเกตว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ไม่สามารถจะเรียนหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ก็เท่ากับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยกว่า ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากขาดประสบการณ์ ขาดสิ่งกระตุ้นที่จะกระตุ้นให้เขาเรียน ซึ่งแตกต่างจากเด็กที่มาจากครอบครัวระดับกลางเป็นอย่างมาก ขณะที่เด็กในสังคมชั้นกลางมีโอกาสได้ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น ไปท่องเที่ยวไปศึกษาในสถานที่ต่าง ๆ เด็กจากสลัมไม่เคยมีโอกาสดูจากบ้าน ขณะที่ครอบครัวของชนชั้นกลางเป็นสมาชิกวารสารต่าง ๆ มีหนังสือหลายประเภทอยู่ในบ้าน หรือบางส่วนก็เป็นสมบัติของเด็กเอง ครอบครัวของเด็กสลัมไม่เคยมี ขณะที่เด็กในชนชั้นกลางมีอุปกรณ์การเล่นสำหรับฝึกให้เกิดความร่วมมือเพื่อการเรียนต่อ เช่น ดินสอ สมุด เทียนสี ฯลฯ เด็กจากสลัมไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าวเลย ขณะที่ประทานอาหารแต่ละมื้อ ซึ่งเป็นผลพลอยได้ทำให้เด็กมีมโนทัศน์เกี่ยวกับเวลา การตรงต่อเวลา ซึ่งเด็กสลัมไม่มีโอกาสจะมีสิ่งเหล่านี้ เมื่อไปโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กจากชนชั้นกลางจึงมีปัญหามากมาย เช่น ความไม่เข้าใจในภาษาที่พูด ทั้งการออกเสียงและความหมาย และอาจเกิดความไม่เข้าใจกับครูชั้น เพราะครูไม่เข้าใจในภาษาหรือการกระทำที่เด็กแสดงออก (ครูส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลาง) ซึ่งเป็นอันตรายต่อผลการเรียนของเด็กมาก นอกจากนี้สภาพอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเรียนของเด็กยังมีอีกมากมาย เช่น การได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัว ความขัดแย้งกันระหว่างพ่อกับแม่ ตลอดจนการลงโทษที่เด็กได้รับ เด็กจากครอบครัวชนชั้นกลางได้รับความรักความอบอุ่นอย่างดี ความขัดแย้งของครอบครัวมีน้อย เด็กได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ เป็นอย่างดีในขณะที่เด็กจากครอบครัวชนชั้นต่ำ ไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้เลย ครอบครัวมีแต่ความแตกแยก ทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ไม่มีความอบอุ่นในบ้าน ไม่มีใครสนใจช่วยเหลือใคร ต่างคนต่างอยู่ในบ้านซึ่งแออัดยัดเยียดไปด้วยผู้คน เด็กจึงไม่อยากอยู่ในบ้าน มักไปรวมกลุ่มกันตามถนน หรือที่สาธารณะต่าง ๆ อันก่อให้เกิดปัญหาให้แก่สังคมชั้น ครอบครัวของชนชั้นกลางมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน มีความมุ่งหวังว่าเด็กของตนจะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความสามารถของเด็กเอง ครอบครัวสลัมจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ไม่เห็นความจำเป็นของโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียนไม่มีความสามารถหรือจุดมุ่งหมายอะไรที่น่าเชื่อถือ จึงมักไม่ให้ความร่วมมือต่อโรงเรียน บางคนมุ่งหวังว่าโรงเรียนจะเป็นแหล่งที่จะช่วยแก้ปัญหาของตนไม่ต้องกลายเป็นเด็กข้างถนน แต่เอาเข้าจริง เด็กของเขาก็ยังเป็นเด็กข้างถนนอยู่ดี เขาจึงขาดศรัทธาต่อโรงเรียนในที่สุด บางคน

หวังไว้ว่าโรงเรียนเป็นศูนย์แก้ไขไปสู่การประกอบอาชีพ และความสำเร็จในงานและความก้าวหน้าในสังคม จึงพยายามแสวงหาครูหรือโรงเรียนที่ดี ๆ ใหม่ครหาจนของตน แม้จะขัดสนเพียงใดก็ตาม บางครอบครัวก็มีความรู้สึกตรงข้าม เด็กเกิดความรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง รู้สึกว่ามีอุปสรรคมากมายที่เขาไม่สามารถจะมีชีวิตที่ดีขึ้นได้ จึงเกิดความเคียดแค้น พยายามต่อต้านสังคม ทำให้เกิดปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของสังคม เด็กที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง กลัวการไต่ถามคร่ำ ๆ กลัวการไม่ยอมรับของครู กลัวบาป กลัวการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่เด็ก ในขณะที่เด็กจากสลัมมีความรู้สึกตรงข้าม ไม่กลัวการต่อสู้ จึงมีนิสัยก้าวร้าว ซึ่งแสดงออกโดยการรังแกหรือทำร้ายร่างกายคนอื่น วันเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนการสอนอย่างมาก

เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นพวก เสียเปรียบทางด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ มักจะมีพฤติกรรมในทางที่ต่อต้านสังคม และมักจะเป็นอันธพาลไปในที่สุด พฤติกรรมต่าง ๆ ของอันธพาลวัยรุ่นพวกนี้ เช่น ชอบทำร้ายสิ่งของสาธารณะต่าง ๆ ทำลายทรัพย์สินสมบัติของคนอื่น ขโมยของในร้าน ขโมยรถยนต์ เสพของมีนเมา ชอบทำอนาจารลามกกับสตรี ฯลฯ ผลการเรียนของเด็กเหล่านี้ซึ่งปกติทำอยู่แล้วก็จะยิ่งต่ำลง ๆ จนในที่สุดก็ไม่มาโรงเรียนอีกเลย ขณะที่กำลังเรียนในโรงเรียน ผลการเรียนก็จะต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของชั้น ไม่มีความสามารถเท่ากับเด็กวัยเดียวกันที่เป็นพวกชนชั้นกลาง เป็นผลให้เขาไม่เห็นคุณค่าของวิชาการและความรู้ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับจากโปรแกรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ ไม่อยากเรียนหรือทำงานที่ครูกำหนดให้ เพราะมองว่าตัวเองประสบความสำเร็จหมดแล้วตลอดเวลา และครูก็คอยแต่จะตำหนิติเตียน จึงหาโอกาสออกนอกโรงเรียนไปผจญกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานสบายใจของตัวเอง ต้องการเป็นฮีโร่ของเพื่อน เมื่อทำในทางที่ดีไม่ได้ก็ทำในทางที่ก้าวร้าวหรือในทางที่ไม่ดีอื่น ๆ ต่อไป

สรุปแล้วผลการเรียนของเด็กอาจจะแตกต่างกันไปตามเพศและฐานะทางสังคมที่เด็กเป็นสมาชิกอยู่ ในระดับมัธยมและเตรียมอุดม เด็กหญิงจะมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายเป็นเพราะพัฒนาการทางคานต่าง ๆ ของเด็กหญิงเร็วกว่าชาย เด็กชายจะมีปัญหาในการปรับตัวให้ทันกับความก้าวหน้าของเด็กหญิง และมักมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ครูจะมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้ยอมรับเด็กหญิงมากกว่า เด็กชายมักถูกกลั่นแกล้งบ่อย ๆ นอกจากนี้เขายังมีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ อีกมาก อาทิ ความสนใจ ความต้องการ จึงทำให้ผลการเรียนของเขาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงชั้นของสังคมที่เด็กใช้ชีวิตอยู่พบว่า

พวกเด็กชนชั้นกลางทำงานและเรียนสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กที่มาจากชนชั้นต่ำ ทั้งนี้เพราะขาดอุปสรรคหรือประสพการณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ครูต้องทำความเข้าใจสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น แล้วพยายามหาทางช่วยเหลือเด็กให้ได้เรียนตามความสามารถของเขาด้วยความเหมาะสม เอาใจใส่และเห็นอกเห็นใจ เพื่อเขาจะได้เป็นเด็กที่มีการศึกษาต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

Charles, C.M. Educational Psychology the instructional endeavor

The C.V. Mosby Company, 1972.

Kolesnik, Walter B. Educational Psychology McGraw - Hill, Inc. 1963.

